

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

XXIII

ŽALEC, JUNIJ 1969

ŠTEVILKA 6

»Hmeljar« izdaja delavski svet kombinata. Ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Križnik Veljko, dipl. inž. agr., Zagar Marjan, dipl. inž. agr., Glinšek Slavko, dipl. inž. agr., Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Zalec. — Glasilo izhaja v 4.500 izvodih. Letna naročnina 12. dinarjev. — Tisk in klišej, »Celjski tisk« Celje.

Dipl. ing. Zidar Milovan izvoljen za člana Izvršnega sveta SRS

Tov. Zidar Milovan, ki je bil na zadnjih volitvah v naši občini izvoljen za poslanca republiškega zbora slovenske skupščine, je bil na prvem zasedanju skupščine izvoljen za člana republiškega izvršnega sveta. Prav je, da v našem glasilu poudarimo, da je prvo zasedanje slovenske skupščine vodil, kot najstarejši poslanec, predsednik sveta naše delovne enote za kooperacijo, tov. Kronovšek Ivan iz Orle vasi. Tov. Kronovšek je bil na zadnjih volitvah izvoljen za poslanca v republiški gospodarski zbor.

V republiškem izvršnem svetu je tov. Zidar prevzel delo na področju kmetijstva in gozdarstva.

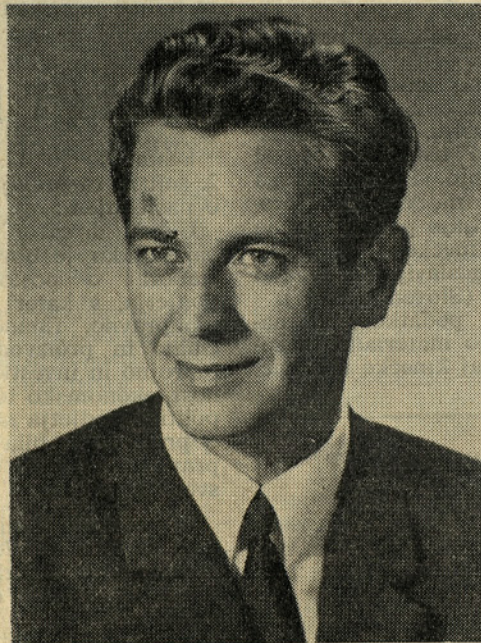
Imenovanje tov. Zidarja na tako odgovorno in zahtevno mesto je priznanje njegovim sposobnostim in njegovemu dosedanjem delu, pa tudi priznanje kolektivu in kooperantom našega podjetja. Vodstvo podjetja je tov. Zidar prevzel januarja 1962. leta in sicer kot direktor takrat združenih kmetijskih posestev. Pod njegovim vodstvom je podjetje s priključitvijo predelovalnih obratov in kmetijskih zadrug ter razširitvijo, z ustanavljanjem novih obratov, dobilo današnji obseg. V sorazmerno kratkem času zelo hitra rast podjetja je veren odraz dela tov. Zidarja. Svojo izredno delavnost in odgovornost do dela je znal prenašati na ožji in širši krog sodelavcev in bil zaradi tega in osebne skromnosti zelo priljubljen pri kolektivu in kmetih-kooperantih. Njegovo imenovanje je tudi potrditev na območju kombinata zastavljene kmetijske politike, politike, ki zasleduje večjo produktivnost tako v družbeni kakor zasebni kmetijski proizvodnji in daje kmetom-kooperantom enakopravno mesto v proizvodnem procesu. Prepričani smo, da bomo tudi v bodoče našli pri njem za nadaljevanje take usmeritve razumevanje in podporo.

Kot smo na izvolitev tov. Zidarja za člana izvršnega sveta ponosni, nas je ta tudi prizadela. Upravni odbor in delavski svet podjetja sta po njegovi izvolitvi v Izvršni

svet, sicer nerada, morala sprejeti njegovo odpoved delovnega razmerja. Za vršilca dolžnosti glavnega direktorja je delavski svet imenoval direktorja razvojnega centra

želimo, da bi zelo pogosto prihajal med nas in probleme, ki jih v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi sploh ni malo, uspešno reševal. Obljubljamo mu tudi vso našo podporo pri njegovem delu.

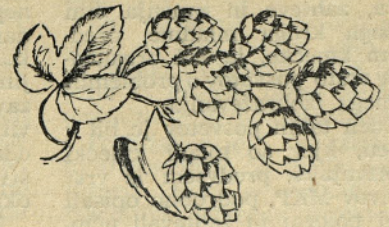
Plaskan Vlado

Milovan Zidar, dipl. inž. agronomije

dipl. ing. Veljka Križnika, istočasno pa razpisal mesto glavnega direktorja. Clani delavskega sveta bodo novega glavnega direktorja volili na seji še v tem mesecu. Prevladuje mnenje, da bi tov. Križnik s svojimi delovnimi izkušnjami in znanjem ter poznavanjem podjetja in njegove problematike to funkcijo uspešno opravljaj.

Tov. Milovanu, ki sam poudarja, da se je v podjetju in med kooperanti veliko naučil, predvsem pa zelo spoštuje delavnost, razgledanost in poštenost naših kmetijskih proizvajalcev, želimo veliko uspehov na odgovornem novem delovnem mestu. Hvaležni smo mu za njegovo delo med nami in

Glavni direktor, dipl. inž. Milovan Zidar s soprogo med poslovnim govorom tovariša Kač Karla

MLADINA IN TEŽAVE KMETIJSTVA

Zadnja leta so prinesla našemu kmetijstvu številne težave. O njih se precej razpravlja politično in strokovno. Žal razprave še niso vidno premaknile problemov z mrtve točke.

Ni še dolgo od takrat, ko so razpravljali o kmetijstvu in njegovih problemih avtoritativno samo politiki.

Danes je žal potrebno, da vsi politični predstavniki, med katerimi morajo nujno biti (in tudi že so) kmetijski proizvajalci, ponovno ocenijo odnos družbe do kmeta in kmetijstva nasploh in sprejmejo učinkovite ukrepe, ki bodo popeljali kmetijsko dejavnost iz slepe ulice.

V vrsto razpravljajočih o kmetijstvu se je organizirano in neorganizirano vključilo tudi mladino, kmečko in ostalo, ki se zaveda, da je napredek kmetijstva in boljši socialni položaj kmeta nujen pogoj za napredek celotne slovenske in jugoslovanske družbe.

Da bi prišla do izraza stališča, zahteve in mnenja čim širšega kroga mladine, predvsem kmečke, je ZM organizirala vrsto posvetov o problemih njenega izobraževanja.

Eden takih posvetov je bil v Žalcu, kjer so mladi kmečki proizvajalci, predvsem iz vrst aktivov MKP, podrobno opisali svoj položaj in zahtevali učinkovite rešitve. Delež razprav iz Žalca je v gradivu za zvezni

posvet, ki so se ga udeležili predstavniki SZDL, fakultet in inštitutov, ki se ukvarjajo s kmetijsko problematiko, član predsedstva izvršnega odbora biroja ZKJ Doronjski in predstavniki kmečke mladine iz vse Jugoslavije.

Kazprava je pokazala, kako težki so problemi kmetov po vsej državi. Razmere pa so vendar toliko različne, da je najbolj smotno, da se rešujejo specifični problemi po republikah.

Najtežji so problemi v predelih, kjer ni ustrezne industrije in možnosti za zaposlitev. Oglašali so se predstavniki občin, kjer je še vedno več kot pol kmetov nepismenih. Tudi različni verski predsodki, predvsem muslimanov, ovirajo napredek in je zlasti prizadeta ženska mladina.

Poudarjeno je bilo, da so dohodki kmetov skoraj 3-krat manjši kot dohodki ostalega prebivalstva.

Zdravstveno zavarovanje je nepopolno in čim manj razgledani so kmetje, tem manj izkoriščajo še tiste pravice, ki jim pripadajo. Pokojninskega zavarovanja ni. Vse te ugotovitve spremljajo podatki, da je odstotek kmečkega prebivalstva v Jugoslaviji še vedno okrog 47 % (Slovenija 24 %).

Podobnih podatkov, ki nazorno kažejo materialni in socialni položaj kmečke mladine,

je cela vrsta. Vsi pa vplivajo na odločitev kmečke mladine, ali bo ali ne bo ostala na kmetiji. Zato številne kmetije ostajajo brez naslednikov. Stevilni kmečki otroci ostajajo doma le zato, ker morajo in iz veselja do kmečkega dela.

Ne nazadnje je vplival na kmečko mladino in njene odločitve o nadaljnji zaposlitvi tudi odnos družbe do kmeta, ki je bil do nedavnega blago rečeno mačehovski. Odločna sprememba tega odnosa, ki pa ga morajo spremljati tudi konkretni ukrepi za izboljšanje položaja kmeta, je edini zanesljivi porok za napredek kmetijstva.

Zaradi političnih posegov v kmetijstvo, ki so krnili strokovnost in iniciative kmetov za sodelovanje, je bilo narejeno precej škode. Slabljenje združne miselnosti, odtujevanje kmetov od zadrug, ki niso imele prave povezave s kmeti v proizvodnem in strokovnem smislu, je povzročila večanje individualizma. Vsak se skuša nasloniti le nase in v sodelovanju z drugim ne vidi garancije za boljše proizvodne uspehe.

V času, ko precej večje kmetije v Zahodni Evropi iščejo rešitev za boljše izkoriščanje mehanizacije in strojnih skupnostih, ko gradijo celo skupne hleve, se je v Sloveniji razpasla navada, da vsak kdor le more, nakupi polno dvorišče strojev (četudi starih), ki narede le malo ur na leto in če že niso, bodo kmalu zastareli.

Predvsem mladina, ki ostaja na kmetijah, se mora tudi pri nas bolj povezovati v sami proizvodnji, da si bo s skupnimi močmi olajšala delo. Organizirane skupnosti kmetov, zadruge, kooperacijske enote pri kombinatih so dolžne podpirati tako usmeritev.

Sklepna ugotovitev večine razprav je, da je celotna družba dolžna omogočiti kmetu, da se bo plačilo njegovega dela, če že ne izenačilo pa vsaj približalo ostalim panogam. Druga ugotovitev je, da bo mladina v celoti morala bolj aktivno sodelovati ne samo pri ustvarjanju stališč, ampak tudi v borbi za njih uresničevanje.

Glinšek ing. Slavko

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA

Sestal se je 12. 2. 1969 na 2. seji in razpravljal in sklepal o naslednjem:

Glavni direktor podjetja tovariš Zidar je obrazložil svetu elaborat o poslovni politiki podjetja, v kateri je zajel samoupravno, finančno, komercialno in proizvodno politiko, razvojno in investicijsko dejavnost, ekonomsko ter kadrovsko politiko podjetja za leto 1969/70. O predlogu je bila živahna razprava, po kateri je delavski svet sprejel:

1. Poslovno politiko kombinata za leto 1969/70 z dopolnitvami, ki jih je prispevala razprava in ki bodo objavljene v sklepih DSP.

2. Delavski svet je sprejel okvirni investicijski plan za poslovno leto 1969 tako, da bo konkretno o investicijski dejavnosti še sklepal na eni prihodnjih sej.

3. Sprejet je bil program družbene stanovanjske izgradnje in poslovnih prostorov za leto 1969, ki se bo financiral iz sredstev DE Hišni sklad.

4. Na odpoved, ki jo je podal tov. Zidar Milovan na položaj glavnega direktorja podjetja in odpoved delovnega razmerja, je DSP sprejel naslednje sklepe:

— Razrešil je tov. Zidar Milovana dolžnosti glavnega direktorja podjetja in sklenil z njim sporazumno prekinitev delovnega razmerja.

— Za vršilca dolžnosti glav-

nega direktorja podjetja je bil imenovan Križnik Veljko, dipl. ing. agronomije, dosedanji direktor razvojnega centra podjetja.

— Razpiše se prosto delovno mesto glavnega direktorja podjetja.

— Imenoval je komisijo za razpis prostega delovnega mesta za glavnega direktorja podjetja.

— Imenoval je komisijo za primopredajo poslov med glavnim direktorjem in vršilcem dolžnosti glavnega direktorja podjetja.

5. Na predlog tov. Kolenca kot predsednika IO za hmeljarstvo je DSP za letos sklenil povečati prispevek hmeljarskemu inštitutu za 0,05 din. Kot osnova za izračun tega prispevka služijo količine prodanega hmelja iz 1968. leta.

Pristojni samoupravni organi se naj v bodoče odločijo o smeri bodočega dela in stroškov inštituta.

Delavski svet je razpravljal in sklepal tudi o kontnem načrtu kombinata in o pogodbi med občinsko skupščino in kombinatom o financiranju preživalskega varstva kmetov, ki so oddali zemljo kombinatu.

Sprejet je bil tudi sklep o višini regresiranja prehrane delavcem v lastnih menzah.

Poleg navedenega je DS razpravljal še o drugih manj pomembnih zadevah, ki spadajo v njegovo pristojnost.

F. Ivančič

KMETIJSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER CELJE, LJUBLJANSKA CESTA 93 objavlja za šolsko leto 1969/70

razpis

za vpis v naslednje kmetijske šole:

1. Vrtnarsko šolo v Medlogu pri Celju, za poklic cvetličar — parkovni vrtnar.
2. Poljedelsko-živinorejsko šolo v Szentjurju za poklic poljedelec-živinorejec.
3. Šolo za kmetovalce v Szentjurju.
4. Kmetijsko gospodinjsko šolo v Szentjurju.

Prvi dve šoli sta dvoletni. Pogoji za vpis je končana osemletka in veselje do poklica.

Naslednji dve šoli imata pouk dve zimski sezoni po 5 mesecev. Obe šoli sta namenjeni kmečki mladini, ki bo ostala doma na posestvu. Pogoji za vpis v ti dve šoli je uspešno dokončanih vsaj 6 razredov osnovne šole.

Za vpis v vse šole mora kandidat vložiti prošnjo, kolokvano z 0,50 din, zadnje šolsko spričevalo in zdravniško spričevalo, na navedeni naslov do 31. JULIJA 1969.

Pri šolah je tudi dom, kjer bo znašala celotna mesečna oskrba predvidoma 25.— N-din. (??)

Osnove za regresiranje dopustov delavcem in kmetom kooperantom

V 5. številki Hmeljarja smo objavili predlog osnov za regresiranje dopustov v letošnjem letu.

O predlogu je razpravljala komisija za delovna razmerja, družbeni standard in izobraževanje, ki je predlog dopolnila in ga dala v potrditev upravne odboru podjetja.

Delavski svet je na prvi seji 11. aprila določil višino sredstev za regresiranje prehrane

— Vsem kooperantom, ki bodo preživeli dopuste v poletni sezoni, se prizna regres za nosilce kooperacije 20,00 din, za njihove ožje člane družine pa 18,00 din. Ta sprememba je nastala zaradi tega, ker katarstrski dohodek ni vedno točno merilo dohodka in ker gre malo kooperantov na dopuste v poletni sezoni.

Upravni odbor je bil tudi mišljenja, da bi se poskušalo

Cudovito lepo vreme je na vse gorske postojanke privabilo množice delovnih ljudi. Tu so se srečevali stari znanci in uživali na soncu in svežem zraku vino in dobra jedila, peli in se veselili. Skratka 1. maj je bil lep kot le malokdaj! Posnetek je z gore Oljke

v lastnih počitniških domovih. Na podlagi tega sklepa in predloga osnov je UO 7. maja sprejel take osnove za regresiranje dopustov v letu 1969, kot jih je predložila komisija za družbeni standard. Objavljamo še nekatere dopolnitve.

— Kot lastni domovi, ki pridejo v poštev za letovanje in rekreacijo, se upoštevajo tudi Golte na Mozirskih planinah, ki bodo nared do jeseni. Na njih bo že v letošnji zimi možno preživeti dopust.

— Regres bodo dobili tudi delavci, ki bodo na svoj račun preživeli dopust na priporočilo zdravnikov v klimatskih zdraviliščih v Sloveniji.

— Iz zneska, ki je odobren za regresiranje dopustov, se morajo zagotoviti tudi sredstva za letovanje zdravstveno in socialno ogroženih otrok delavcev kombinata v dečjih kolonijah, ki jih organizira društvo prijateljev mladine.

— Pravico do regresa imajo tudi upokojeni delavci kombinata pod enakimi pogoji kot delavci.

kooperantom nuditi možnost, da bi preživeli krajše (dvo ali trodnevne) kolektivne rekreacijske oddihe v lastnih domovih po glavni sezoni.

S temi dopolnitvami je dokončno sprejet celoten sklep o regresiranju dopustov delavcem in kooperantom kombinata. Osnutek, ki je bil objavljen v 5. številki Hmeljarja z navedenimi dopolnitvami, predstavlja celoten akt o regresiranju.

Na objavljeni osnutek sicer ni bilo uradnih pripomb s strani kolektivov in svetov DE, pač pa se pojavljajo posamezna vprašanja in nejasnosti, ki izvirajo iz sklepa.

V določilih upravičencev do regresa je navedeno, da ne pridejo v poštev za regres ožji družinski člani, ki imajo nad 250 din dohodka (25.000 S-din). V tem so zajeti ožji člani, ki so ali zaposleni, uživalci pokojnin, rent, invalidnin ali se preživljajo z obrtjo in podobnim. Le-ti tudi ne pridejo v poštev za izračun povprečnega osebnega dohodka na družinskega

člana, ker se smatra, da se sami vzdržujejo. To velja za starše moža ali žene in njihove otroke. Ne velja pa to za moža in ženo, ker sta oba nosilca družinskega proračuna in oba prispevata k povprečnim OD na ožjega družinskega člana.

Iz tega izvira tudi vprašanje, zakaj se vključuje v povprečne OD na družinskega člana mož ali žena, če sta le-ta zaposlena v drugi delovni organizaciji.

Nevšečna je tudi varščina — plačilo 100 N-din vnaprej ob prijavi, ki pa je zaradi rentabilnega poslovanja počitniških domov nujno potrebna. Domu, kot poslovni enoti, ni vseeno, ali ima zasedene vse zmogljivosti ali ne, ker ima stroške režije planirane na polno zasedbo. V primeru odpovedi letovanja zmogljivosti doma ostanejo nezasedene (ležišča in kuhinjske zmogljivosti). Zaradi tega je postavljen najkrajši 15-

dnevni odpovedni rok, da dom v tem času poišče druge interese.

Prav tako je družbeno pravično, da se v primeru, če je kdo od zakoncev zaposlen v drugi delovni organizaciji, upravičenci do regresa delijo na oba zakonca, ker je to zadeva podjetij obeh. V preteklem letu je bila v tem oziru napravljena napaka, ker so v takih primerih dobivali družinski člani dvojni regres.

Ob tej priložnosti opozarjamo vse prijavljene za dopuste v domovih, da skušajo prilagoditi svoje dopuste razvrstitvi, ki jo omogočajo domovi, ker moramo zmogljivosti teh izkoristiti od 10. junija pa vse do 10. ali 20. septembra. V juliju in avgustu naj imajo prednost starši s šoloobveznimi otroki, junija in septembra pa naj letujejo ostali.

F. Ivančič

Konstituiranje upravnega odbora

Upravni odbor kombinata je na 1. seji izvolil za svojega predsednika tov. Pintar Emila, tehničnega manipulanta na DE Hmezad, za njegovega namestnika pa tov. Verstovšek ing. Franca, tehnologa za mehanizacijo na obratu Kmetijstvo.

Upravni odbor je na tej seji razpravljal in sklepal še o naslednjem dnevnem redu seje:

— O predlogu za soinvestiranje za trgovsko-gostinski lokal s tekstilno tovarno Prebold v Preboldu.

— O predlogu pravilnika o kreditiranju stanovanjske izgradnje in dodeljevanju stanovanj (prvi del).

— O predlogu osnov za regresiranje dopustov delavcem in kmetom kooperantom za leto 1969.

— Razno.

V zvezi s tem so bili sprejeti naslednji pomembnejši sklepi:

Upravni odbor je načelno potrdil osnove za razgovore s TT Prebold za skupno izgradnjo — soinvestiranje za stanovanjsko trgovsko hišo v Preboldu ter zadolžil razvojni center podjetja, da izoblikuje in izvedenosti investicijsko zamisel.

Osvojen je bil osnutek pravilnika o kreditiranju stanovanjske izgradnje in o dodeljevanju stanovanj tako, da se da v razpravo samoupravnim organom delovnih enot in nato v dokončno sklepanje delavskega sveta podjetja.

Potrdil je osnove za regresiranje dopustov delavcem v lastnih domovih odihaja za leto 1969.

Potrdil je osnove in kalkulacije za regresiranje prehrane delavcem v lastnih menzah.

Določil je nove podpisnike za podjetje v notranjem in zunanjem trgovinskem poslovanju.

Pod razno pa je osvojil program za leto 1969/70 tako, da ga predloži v potrditev DS podjetja in reševal razne prošnje organizacij in posameznikov.

Poslušal je obrazložitev in utemeljitev, ki jo je podal tovariš Kač o odhodu in razrešitvi glavnega direktorja kombinata tov. Milovana Zidarja, dipl. ing. agr., ki odhaja na novo in pomembno delovno dolžnost v republiki. Prav tako je utemeljil odločitev DSP o imenovanju tov. Križnik Veljka, dipl. ing. agr., za vršilca dolžnosti glavnega direktorja podjetja in o odločitvi, da se za to delovno mesto razpiše javni razpis.

Izkoristimo priložnost

Upravni odbor sklada izobraževalne skupnosti SR Slovenije za štipendije in posojila razpisuje 60 štipendij za učence višjih razredov osnovnih šol in 700 štipendij za odlične in prav dobre učence srednjih šol. Pri podelitvi imajo prednost učenci iz delavskih in kmečkih družin, ki se vozijo ali stanujejo v domovih za učence. Pogoji je, da ne smejo dohodki na člana družine presegati 550 dinarjev.

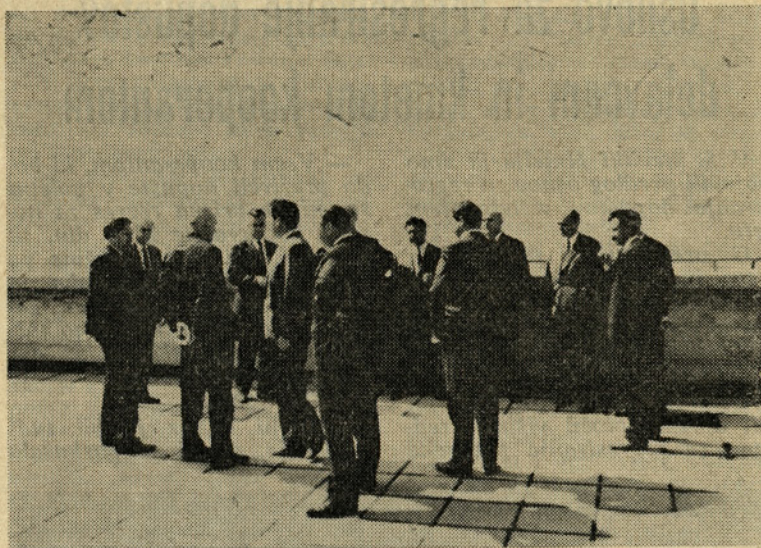
Vse informacije o pogojih dobite pri našem kadrovskem centru na upravi v Žalcu. Rok prijave je pri omenjenem skladu najkasneje do 10. junija, zato pohitite.

Vy

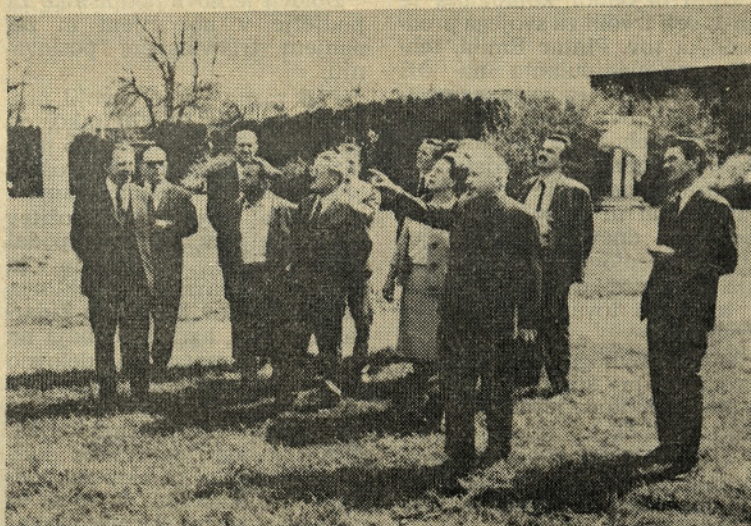
O B I S K I

Tovariš Edvard Kardelj in naš dosedanji direktor dipl. inž. M. Zidar si ogledujeta lepo obdelana hmeljišča in dolino s terase Hmezada

Predsedniki republiških odborov sindikata kmetijstva, živilske in tobačne industrije Jugoslavije občudujejo prelepe nasade hmelja s terase Hmezada

Visoki gost si je z ženo in s spremstvom ogledal šempetrske izkopanine. Za vodiča je bil znan poznavalec rimske zgodovine Jordan Vinko, ki je z odkopavanji teh spomenikov prvi pričel

Slušatelji agronomske fakultete — ekonomske smeri iz Zagreba pod vodstvom prof. Starca so si ogledali nekatere naše obrate in inštitut

Hčerkica oskrbnika doma na gori Oljki je s šopkom prvega cvetja zaželela gostom dobrodošlico

Dvajsetega maja navsezgodaj nas je z obiskom presenetil sneg, ki je na debelo prekril in upognil veje dreves tudi na Mirošanu

Strokovni pogovori in nasveti

6. evropska konferenca rejcev rjave živine v Ljubljani

Od 4. do 7. maja 1960 v mestu Lausanne ob Ženevskem jezeru v Švicu, ob veliki nacionalni švicarski gospodarski rzstavi so se zbrali predstavniki rejskih organizacij rjave živine, da bi se pogovorili o bodočem sodelovanju pri pospeševanju reje rjave živine na mednarodni ravni.

Ustanovljena je bila evropska konferenca rejcev rjavega goveda, ki naj bi se sestajala vsako leto enkrat. Na njej bi se pogovorili o skupnih problemih in nalogah in izmenjavali izkušnje.

Od takrat naprej se je sestala konferenca vsako leto in sicer: leta 1965 v Parizu v Franciji, leta 1966 v Münchenu v Nemčiji,

leta 1967 v Innsbrucku v Avstriji,

leta 1968 v Veroni v Italiji.

Za leto 1969 je bila naloga za organizacijo 6. Evropske konference poverjena Jugoslaviji.

Pod pokroviteljstvom predsednika IS SR Slovenije je bilo od 6. do 8. maja 1969 v Ljubljani v dvorani magistrata organizirano letošnje srečanje strokovnjakov in rejcev rjavega goveda iz evropskih dežel.

Konferenca se je udeležilo 130 delegatov iz 7 evropskih dežel iz Avstrije, Francije, Italije, Nemčije, Španije, Švice in Jugoslavije.

Petega maja popoldne je bil sestanek komiteja evropske konference, v katerem so po 2 do 3 člani iz vsake včlanjene dežele. Dnevni red je obsegal razpravo o možnostih poenotenja rodovniške evidence v vseh deželah članicah. Prevladalo je mnenje, da je zaradi zelo različnih predpisov v posameznih državah poenotenje skoraj neizvedljivo. Potrebno bi bilo vskladiti vsaj tisto, kar se da in obvestiti vse člane o razlikah, ki nastajajo v rodovniških podatkih v posameznih deželah, tako da bodo ti podatki vsaj za vse strokovnjake razumljivi.

Po seji je bila s člani komiteja konferenca, na kateri so delegati posameznih dežel razložili položaj te živine v njihovi domovini. V svetu je ca. 6.000.000 glav rjave živine na vseh celinah, razen v Avstraliji. V Evropi, kjer je njena domovina, jih je približno 3.000.000. Izvoz v prekomorske dežele je zaradi izredne prilagodljivosti te pasme na različne podnebne razmere vedno večji ter število rjave živine narašča tako v Evropi kot v svetu.

Dne 6. maja je ob 9. uri konferenca pričela s pozdravnim govorom predsednika častnega odbora konference in predsednika GZ Slovenije tovariša Kreseta.

Navzoče je pozdravil v imenu IS SR Slovenije član IS ing. Razdevšek.

Glavni referent je bil dr. Jože Ferčej. V svojem referatu »Rjavo govedo v Jugoslaviji« je orisal začetek rejskega dela v Sloveniji in Jugoslaviji, ki slavi že 60 let organiziranega rejskega dela pri rjavem govedu. Opisal je sedanje stanje pri tem delu in sodobne metode, ki so bile v rejsko delo uvedene.

Naslednje poročilo je dal g. dr. W. Engeler iz Švice: »Način zapisovanja in objavljanja rodovniških podatkov v deželah članicah in možnosti poenotenja za uspešnejšo mednarodno menjavo plemenskih živali.«

Po opoldanskem odmoru so sledila poročila posameznih dežel o metodah progenega testiranja bikov — semenjakov in uvajanje rezultatov testa v rejski program.

Zvečer ob 20. uri je za vse delegate organiziral predsednik mestnega sveta Ljubljana sprejem. Ob tej priložnosti je vse navdušil nastop slovenskega okteta.

Naslednji dan 7. maja je konferenca nadaljevala z ostalimi poročili posameznih dežel. Med njimi sta opozorili nase slovenski poročili: »Progeno testiranje bikov rjave pasme v Jugoslaviji« (ing. Pogačar) in »Krvne skupine pri rjavi pasmi v Sloveniji« (dr. Böhm).

Na zaključni seji je podal prof. dr. Ločniškar skupni pregled metod testiranja in uporabe rezultatov testiranja.

Dogovorjeno je še bilo, da bo naslednja 7. evropska konferenca v Španiji v mestu Leon v zadnjih dneh junija 1970.

Popoldne so si udeleženci konference ogledali bika v osemjevalnem centru kmetijskega zavoda Ljubljana. Zvečer pa je na Bledu v vili Bled IS SR Slovenije organiziral sprejem za vse udeležence.

8. maja so delegati z avtobusi odpotovali v Lipico na razstavo rjave živine, ki je bila organizirana prav v zvezi s konferenco.

Po mimohodu najboljših živali in podelitvi nagrad so delegati videli tudi revijo lipičancev.

Skupno kosilo oziroma zakuska je vkljub nalivu minilo v dobri volji, ki je ostala še naprej na poti v Koper in Izolo ter se seveda še stopnjevala ob ogledu koprskе vinske kleti in pokušnji tamkajšnih vin.

Lepote Postojnske jame so bile sigurno lep zaključek vtisov, ki jih odnašajo s seboj naši dragi gostje iz vse Evrope.

Na skupni večerji, ki jo je priredila v jamski restavraciji Gospodarska zbornica Slovenije, se je predsednik tov. Krese zahvalil vsem za sodelovanje in zaželel vsem srečno pot domov z željo, da se še vrnejo k nam ne samo poslovno, temveč tudi kot turisti.

Predstavniki vseh delegacij so se zahvalili za prisrčen sprejem in za vso pozornost, ki so jo bili deležni med bivanjem v Sloveniji in poudarili koristi, ki jih prinašajo taki sestanki in izmenjava izkušenj in mnenj.

Prisrčno slovo in želja po svidenju v Španiji v letu 1970 so dokaz, da je tudi ta konferenca dosegla namen.

inž. Bojan NENDL

Razstava plemenskih živali rjave pasme iz Slovenije in Istre v Lipici 7. in 8. V. 1969

RAZSTAVA RJAVEGA GOVEDA JE BILA ORGANIZIRANA OB 6. EVROPSKI KONFERENCI REJCEV RJAVEGA GOVEDA IN V POČASTITEV 60-LETNICE PRVE ORGANIZACIJE REJCEV RJAVEGA GOVEDA V JUGOSLAVIJI.

Evropska konferenca rejcev rjavega goveda je bila lani v Italiji, predlani v Avstriji, letos torej v Jugoslaviji, drugo leto pa bo v Španiji. Omenjena konferenca je delovni sestanek živinorejskih strokovnjakov, ki si izmenjajo izkušnje na področju rejskega dela pri rjavi pasmi goveda v vseh državah Evrope.

Rejci rjavega goveda v Sloveniji slavijo letos lep jubilej, saj se je že leta 1909 v Sodražici na Dolenjskem ustanovila prva organizacija rejcev za rodovniško rejo rjavega goveda.

Kljub pogostim prekinitvam selekcijskega dela, so rejci dosegli lepe uspehe pri zboljšanju proizvodnih lastnosti rjavega goveda za proizvodnjo mleka in mesa.

V dobrih rejah dosežejo prvevnice letno proizvodnjo 3000 do 3500 kg mleka s 3,8–4% maščobe. Krave v 4. in nadaljnjih laktacijah pa dajo 5000 kg in več mleka s 3,7–4% maščobe.

Tudi pitovne sposobnosti rjavega goveda so zelo dobre, saj bikci priraščajo do teže 450 kg 1000 do 1200 g na dan in imajo

zelo dober klavni izkoristek in kvalitetno meso.

Odrasle krave rjavega goveda imajo povprečno težo okrog 600 kg. V selekciji je za dosego boljših proizvodnih lastnosti najpomembnejše delo, poleg rodovniške službe, še umetno osemenjevanje in ocenjevanje bikov po potomstvu. V Sloveniji osemenjujemo dve tretjini vseh krav.

Na razstavi se je lepo videlo, kako pomembno je odbirati potomstvo po pozitivno ocenjenih bikih. Skupine hčera bikov: Laboda, Figara in Blitza so pokazale lepo izenačenost v tipu. Labod je prenašal na svoje potomke pravilna in obsežna vmena, kar so pokazale na reviji prikazane živali — potomke po tem biku.

Na razstavi je sodelovalo 10 slovenskih kmetijskih organizacij in dve istrski. Med slovenskimi organizacijami je bil zastopan s svojimi živalmi tudi KK Žalec.

Skupno so bile na razstavi 102 živali. Od tega 85 krav in 17 telic. Ocenjevala je strokovna (Nadaljevanje na 6. strani)

na komisija pod vodstvom prof. ing. Eiselta. Člani komisije so bili iz vseh področij Slovenije, kjer se goji rjava pasma goveda.

Zivali so bile ocenjevane po skupinah. V prvi skupini so bile prvesnice in drugoletke, v drugi skupini so bile tretje in četrtoletke in v tretji skupini so bile krave s petimi in več telitvami. Posebno skupino so predstavljale breje telice.

Izmed teh so bile v vsaki skupini odbrane po kvaliteti in razvrščene po vrstnem redu. Prva v vsaki skupini je dobila denarno nagrado.

V prvi skupini prvesnic in drugoletk je dobila 1. mesto krava Volka št. 1419, last Agro-kombinata Emona Ljubljana, ki je v prvi laktaciji dala 3528 kilogramov mleka in 140 kg maščobe. Na drugem mestu je bila krava Drava št. 982 iz KZ Ribnica, rejca Lovšina Rudija iz Sodražice.

V drugi skupini je dobila 1. mesto krava Pura s št. 944, iz Poljoprivrednega kombinata Labin. Drugo mesto je dosegla krava Zora s št. 788 iz KGP Kočevje.

V tretji skupini, s petimi in več telitvami, kjer so zahteve največje in konkurenca najmočnejša, je dosegla 1. mesto krava Volga, št. 261, last KGP Kočevje, ki je dala povprečno v osmih laktacijah 5178 kg mleka s 3,77 % masti in 196 kg masti. Najvišja mlečnost v 6. laktaciji: 6392 kg mleka, 244 kg masti, 3,81 % masti. Drugo mesto je dosegla najstarejša krava na tej razstavi, krava Nuška, št. 80, last KK Zalec, DE Govedoreja iz farme Vrbje. Nuška je bila rojena 5. 6. 1955. leta in je dala 11 telet. V 4. laktaciji

je dala 4898 kg mleka in 189 kg masti (3,86 % masti).

Pri skupini telic je dosegla 1. mesto telica Jagoda, št. 1886/7-174 iz KZ »Kras« Sežana, last rejca Placer Franca iz Prelož. Drugo mesto je dosegla telica Priška, št. 1039/7-188/8 prav tako iz KZ »Kras« Sežana, last rejca Pavlovič Joža iz Lokve. Ti dve telici in tudi ostale iz KZ »Kras« so pokazale, da ima to področje živino v zelo primernem tipu in zelo dobro vzrejo, saj so telice zelo lepo razvite in izenačene. Lepo kolekcijo telic so imeli tudi rejci iz KZ Vipava (Kompara in Marc).

iz KVZ Vipava je rejec Marc Dušan iz Doienja prikazal krave in telice ene rasilije, vse krave dobre molznice z visokim odstotkom masti. Iz tega hleva je bilo prodanih veliko število plemenskih bikov za naravni pripust in za osemenjevalne centre (Gorica, Celje, Ljubljana). Eden od razstavljenih plemenskih bikov O. C. Nova Gorica Lunik, št. 211, je bil vzrejen tudi pri Marcu iz Dolenj pri Ajdovščini.

Razstava je zelo uspela, kar so potrdili vsi delegati 6. evropske konference. Mnogi delegati iz drugih držav, ki so prišli prvič v Jugoslavijo (npr. delegat iz Španije), so odkrito priznali, da sploh niso pričakovali tako visoke stopnje selekcioniranosti rjavega goveda pri nas.

Vsi obiskovalci te razstave so lahko dobili vpogled na stopnjo rejskega dela v Sloveniji in primerjali svoje črede in proizvodne lastnosti svoje črede s prikazanimi kolekcijami živali na razstavi.

Vsi udeleženci iz ostalih področij so se zavzeli nad velikim zanimanjem za živinorejo

med rejci Savinjske doline. Saj ni bilo področja, ki bi tako številno prišlo na razstavo, kot je bil to primer pri Savinjanah. (Razstavo si je ogledalo okrog 300 Savinjanov.) To je zelo pomembno zato, ker poteka na tem področju intenzivna pasemska zamenjava in so si rejci lahko ogledali kakšne živali imajo posamezna področja in kje jim najbolj ustreza tip živali in proizvodnost.

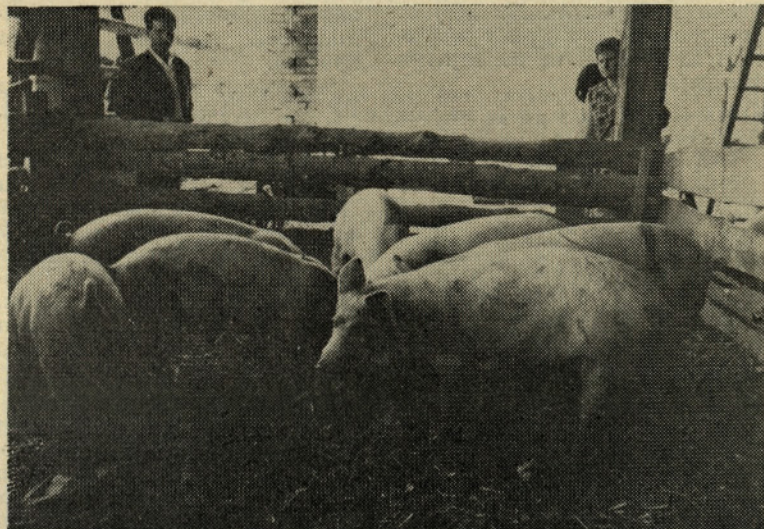
V programu razstave je bil tudi prikaz dresure znamenitih lipicanskih konjev. V skupinskem nastopu so prikazali začetne uspehe dresure mladih konjev. Nastop starejšega konja pa je prikazal vse večšine

lipincev v vseh načinih jahanja.

Eleganca lipincev je prišla do izraza tudi v vpregah. Škoda, da vreme ni vzdržalo do konca programa lipincev, ker bi bili tako vtisi iz Lipice za vse obiskovalce še lepši.

Razstava je pokazala, kaj se doseže pri rjajem govedu z dolgotrajnim in vestnim rejskim delom. Pokazala nam je tudi, kje smo v tem delu in kaj moramo še storiti zaboljšanje posameznih lastnosti črede rjavega goveda, da bo čreda bolj izenačena v pozitivnih proizvodnih lastnostih za dvojno proizvodnjo: mleko in meso.

TONE HORVAT, dipl. ing. agr.

Merjasci nemške bele plemenite pasme v plemenski reji pri Somi Antoniji v Prekopi

MAJSKI SNEG

Hidrometeorološki podatki povedo, da je padel sneg po 20. maju pred 106 leti 31. maja 1863. Od takrat je padel sneg maja le osemkrat in od tega letos 20. maja najkasneje. Najdebelejša odeja letos pri nas je bila okrog 10 cm. Sneg je pričel padati v zgodnjih jutranjih urah v velikih krpah in je prenehal okrog desete dopoldne. Na Mirošanu so takoj alarmirali vse obrate in jih prosili za pomoč pri otesanju dreves, ki so se že tu in tam lomila. Za pomoč so prosili tudi vojsko v Celju, a jim jo je odrekla. Večja žita so polegla, polegla pa je tudi bujna trava, ki je tik pred košnjo.

Na Bregu sem zatekel skrbnega sadjarja kooperanta Turnšek Pongraca v sadovnjaku pri otepanju snega z vej. Povedal mi je, da do sedaj, ko je ura osem, ni na sadnem drévju občutne škode. Izrazil pa je bojazen pred slano. Vreme se

rado po takem zvedri in ustali! Potiho sva oba upala, da slane ne bo.

Danes, ko tri dni po snegu pišem ta prispevek, z veseljem zapišem, da v teh dneh res slane ni bilo, da je zaenkrat bogato letino obetajoče sadno drevje rešeno. Občutno škodo so utrpeli vinogradi, saj so se lomili celo šparoni.

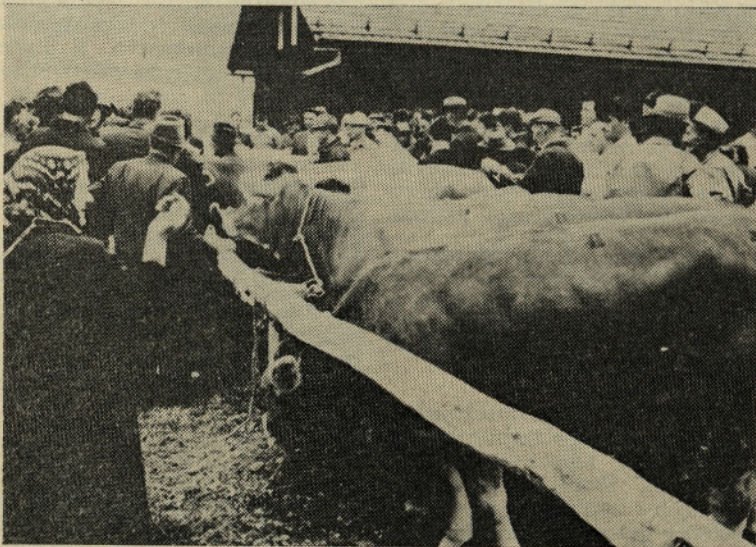
Upajmo, da nam bodo prizanesele tudi druge ujme.

Vy

Kooperanti!

V TOREK, 10. JUNIJA, BO DEMONSTRACIJA TRAKTORJEV FIRME HOLDER NA VRANSKEM V PODGRADU.

TRAKTORJE BOMO PREIZKUSILI V VEČJI STRMINI. ZA TOČNO URO DEMONSTRACIJE BOSTE ZVEDELI NA SEDEŽU POSLOVNE ENOTE.

Na plemenskem sejmu 26. V. v Trnavi je bilo prodanih večina bregjih telic, teličk in krav. Komisija je živali klasificirala in ocenila. Kupčija je potekala hitro in vsestransko zadovoljivo. Številne udeležence sejma pa je pozdravil republiški poslanec Kronovšek Ivan.

SMER RAZVOJA KMETIJSTVA PO SVETU IN PRI NAS

Kmetijstvo je panoga gospodarstva, ki ima za vsako družbo poseben pomen in značaj. Nižja produktivnost kmetijstva kot ostalih gospodarskih panog (manjši doseženi narodni dohodek v istem času) onemogoča, da bi bili zaposleni v kmetijstvu plačani za enako delo tako, kot v ostalih gospodarskih panogah.

Ta problem je tem hujši, čim večji je delež kmečkega prebivalstva v celotnem prebivalstvu. Primeri v Zahodni Evropi, da se problem zmanjšuje z zmanjševanjem števila kmečkega prebivalstva. V Belgiji in Vel. Britaniji je samo še 5 odstotkov oziroma 4 odstotke celotnega prebivalstva zaposlena v kmetijstvu; dohodek teh je približno 95 % dohodka zaposlenih izven kmetijstva.

V Zahodni Nemčiji je pri ca. 10 % kmečkega prebivalstva dohodek le-tega približno 65 % nekmečkega.

V Franciji je pri 18 % kmečkega prebivalstva njegov dohodek skoraj 56 % nasproti ostalemu. V Italiji je dohodek komaj 42 % ob še večjem odstotku kmečkega prebivalstva.

V Sloveniji kažejo realne ocene, da znaša ta dohodek 30 do 40 % (v povprečju) dohodka nekmečkega prebivalstva.

Poudarimo še to, da je v te odstotke všteti tudi dohodek od različnih subvencij in olajšav, ki jih daje država kmetijstvu. Čeprav je razlika znatna, ven-

dar kažejo podatki, da je kmetijstvo v težki krizi tudi drugod po svetu.

Podatki kažejo, da se le delno (ne v celoti) pokriva z odstotkom dohodka kmetov nasproti nekmečkemu prebivalstvu tudi povprečna velikost kmetij.

Čim večja je povprečna velikost kmetije, tem bolj se pri-

V ZRN (Zah. Nemčija) znaša	okrog	20 ha obdelov. zemlje
V Švici		11 ha obdelov. zemlje
V Franciji		15 ha obdelov. zemlje
Na Nizozemskem		12 ha obdelov. zemlje
V Sloveniji		2,5 ha obdelov. zemlje

Povprečna velikost kmetije stalno narašča, tako da z zmanjševanjem števila kmetij prehaja zemlja bivših kmetov v roke ostajajočih, ki imajo največje možnosti za razširitev in povečanje kmetije in proizvodnje.

V Avstriji se je zmanjšalo število kmetij v letih 1951—1960 za 7 %, v Zah. Nemčiji v letu 1949—1960 za 16 %, v Belgiji 1950—1959 za 22 %, v Švici 1955—1965 za 21 %.

Pri nas ni točnih podatkov po letu 1961, ko je bil urejen popis kmečkega prebivalstva in proizvodnih kapacitet. Dokaj utemeljene sodbe pa kažejo, da se število kmetij (oziroma lastnikov kmetijskih površin) zmanjšuje počasneje kot kmetijske površine, ki jih kmetij-

bližuje dohodek kmetov dohodku nekmetov. Vendar so izjeme glede velikosti in dohodka kar pogoste. V Zahodni Nemčiji ugotavljajo, da imajo v severnem predelu, kjer prevladujejo večje kmetije, večje probleme z rentabilnostjo kot v Porenju, zlasti v bližini industrijskih centrov, kjer so kmetije manjše. Razlog za to je dohodek, ki si ga ustvarijo kmetije v nekmetijskih dejavnostih.

Povprečna velikost kmetije po svetu je znatno večja od naše.

stvo odvzema urbanizacije v dolini in za načrtno ali nenačrtno pogozdovanje vhrbih. Tako se povprečna kmetija, namesto da bi se povečevala, po vsej verjetnosti celo zmanjšuje.

Kljub tendencam k povečevanju velikosti kmetije, smatrajo v Zah. Evropi, da je ta proces še prepočasen. Številni strokovnjaki menijo, da bo potrebno čimprej doseči velikost kmetije, ki se bo ukvarjala s proizvodnjo pšenice, 90 do 100 ha. Kmetija, ki se bo ukvarjala s proizvodnjo mleka, pa bo morala imeti privezanih 40 do 60 visoko proizvodnih krav. Samo pri takih velikostih menijo, da bo proizvodnja rentabilna, da bodo stroji, ki so nujno potrebni na kmetiji, gospodarno izkoriščeni.

Čeprav se razhajajo mnenja strokovnjakov v ocenah, kakšna velikost je najprimernejša, čeprav nekateri še posebej podarjajo, da ni vse samo velikost kmetije (brez dvoma imajo prav), so si vendarle edini, da je nujna perspektiva kmeta le kmetija, opremljena s sodobnimi stroji, kjer bo svoje delo lahko realiziral na takšni ravni produktivnosti, kakršno dosega v industriji.

Država, čeprav je celo v razviti industrijski družbi Zahodne Evrope zanjo precejšnje breme, kljub 2000 dolarjev in več narodnega dohodka na prebivalca, podpira kmeta in njegovo proizvodnjo s sistemom premij in subvencij, ki znašajo v Zah. Nemčiji 12 milijard DM letno (ali 4.000 milijard starih dinarjev).

Nadaljevanje sledi

VROČINA NAD POVPREČJEM

Čudno leto je letos. Iz zime smo skoraj kar skočili v vroče poletje. Za pomlad je ostalo le nekaj dni. In za vročim majskim poletjem zopet zima s snegom in z dnevnimi temperaturnimi skoki 20 in več stopinj.

Sezona del v hmeljnikih se je pričela pozno. Ljudje so gurali od zore do mraka, hmelj je divjal. Kdo bo koga? Za las je zopet zmagal naš pridni delavec, ki se poln razumevanja in ljubezni do hmelja v konicah ves žrtvuje.

Sedaj so glavna dela v hmeljiščih končana in že se pripravljajo na košnjo in na skorajšnjo žetev.

Zanimiv je podatek, da je imel najvišjo dnevno vročino 14. maj z 31,5 stopinjami Celzija. Najvišje dnevno poprečje pa je imel 15. maj s 25° C. Ta dan je zrasel hmelj za 19,5 cm, 20. maja — na dan sneženja — pa je zrasel hmelj le za 5 cm.

Vy

V ŽALSKI MESNICI

»Koliko stane šunka, prosim?«

»Tri tisoč kilogram.«

»Prosim 10 dkg.«

Čedna prodajalka da na tehtnico zajeten kos papirja in nanj slabih 9 dkg in pol šunke.

»Tovarišica, ni deset dekagramov in s papirjem vred je komaj 9 dkg in tako 30 din manj,« se obregnem malce za šalo in malce zares.

»A, res? Ne, samo 15 din. Da, da, 30 dinarjev,« se zasmehlja prodajalka in napiše 300 dinarjev.

Pri blagajni sem plačal in razmišljal o solidni postrežbi.

Cas košnje je tu in zadišalo je po svežem senu

LETOŠNJE NALOGE HIŠNEGA SVETA

Osnovna stanovanjska zakonodaja predvideva, da morajo stanovanjska podjetja in enote poslovati med letom na osnovi sprejetih in potrjenih programov. Stalna skrb stanovanjske enote mora biti neprekinjeno vzdrževanje stanovanjskih hiš in poslovnih lokalov. V cilju očuvanja obstoječega stanovanjskega fonda je nujno programirati sredstva investicijskega in tekočega vzdrževanja.

Program investicijskega vzdrževanja izdeluje stanovanjska enota. Konkretni program tekočega vzdrževanja pa sprejemajo hišni sveti za posamezno stanovanjsko hišo.

Investicijsko vzdrževanje zajema večja popravila, rekonstrukcije in zamenjave določenih elementov, ki jim je rok trajanja že potekel. Tekoče vzdrževanje pa zajema manjša popravila stanovanj, skupnih prostorov in stanovanjskih hiš, za katera so sredstva z odlokom že določena.

Smernice pri sestavi osnutka programa investicijskega vzdrževanja so bila določila temeljne stanovanjske zakonodaje, odloki o minimalnih tehničnih normativih skupščin občine Žalec in Celje, Pravilnik o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in poslovnimi prostori, pregled objektov na terenu, zahtevki hišnih svetov.

Smernice za izdelavo programa investicijskega vzdrževanja so bile sprejete na seji razširjenega delavskega sveta dne 14. 2. 1969 in na podlagi pripomb delegatov skupščine stanovalcev dne 6. 3. 1969, in sicer:

Razširjeni delavski svet je sprejel sklep, naj bi delovna enota pri sestavi programa investicijskega vzdrževanja poleg osnovnih zakonitih predpisov upoštevala še naslednje:

1. Težiti je treba, da se stanovanjske hiše, ki so zajete v programu, popravijo od strehe do kleti z mobilizacijo sredstev hišnih svetov.

2. Dokončati neizvršena, a že začeta dela iz leta 1968.

3. Upoštevati pri programu tista dela, pri katerih bi bilo odlaganje materialno škodljivo.

4. Dela, ki se lahko brez škode odložijo, odložiti na prihodnje leto.

5. Tehnična služba delovne enote naj določi prioriteto del.

Struktura investicijsko-vzdrževalnih del naj bi bila naslednja:

a) investicijsko-vzdrževalna dela	40 %
b) kompleksne obnove, obnove fasad	20 %
c) instalacijska dela	20 %
d) zamenjava elementov opreme	8 %
e) tehnična dokumentacija, kontrola del, organizacija vzdrževanja	3 %
f) rezerva za nepredvidena dela in za prekoračitve del po predračunih	9 %
Skupaj:	100 %

Vse navedene elemente moramo zajeti v okviru razpoložljivih sredstev za investicijsko vzdrževanje stanovanj, ki znaša 246.535,00 din, in investicijsko vzdrževanje poslovnih prostorov, ki znaša 132.168,00 din. Skupaj razpoložljiva sredstva za investicijsko vzdrževanje stanovanj in poslovnih prostorov znaša za leto 1969 378.703,00 din.

Z ozirom na to, da so sredstva minimalna v primerjavi s potrebami, bo potrebno pri izbiri stanovanjskih hiš za popravila res izbrati najnujnejše. Tudi v letošnjem letu bomo morali odklanjati vsako zahtevo po modernizaciji stanovanj.

Na osnovi navedenega predlagamo skupščini stanovalcev, da obravnava predloženi program:

- investicijskega vzdrževanja stanovanj,
- investicijskega vzdrževanja poslovnih prostorov,
- tekočega vzdrževanja stanovanjskih hiš.

Vse to za leto 1969, kakor sledi:

Na osnovi 39. člena Temeljnega zakona o gospodarskem poslovanju (gospodarjenju) s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini (Ur. list SFRJ, št. 35/65), 7. in 30. člena zakona o poslovnih stavbah in prostorih (Ur. list SFRJ, št. 43 in 57/65), 2. člena odloka o minimalnih tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš v družbeni lastnini in o načinu delitve sredstev za investicijsko in tekoče vzdrževanje (Ur. vestnik Celje, št. 46/65), 8. člena Pravilnika o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, stanovanji in poslovnimi prostori ter sklepov seje razširjenega delavskega sveta delovne enote Hišni sklad je razširjeni delavski svet DE Hišni sklad na svoji redni seji dne 3. 4. 1969 sprejel naslednji

PROGRAM

a) investicijskega vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš za leto 1969.

I. Odobrijo se finančna sredstva v znesku 246.535,00 din

	din
a) investicijsko-vzdrževalna dela	102.556,00
b) kompleksne obnove, obnove fasad	49.305,00
c) instalacijska dela	49.305,00
d) zamenjava elementov opreme	15.654,00
e) tehnična dokumentacija, kontrola del, organizacija vzdrževanja	7.456,00
f) rezerva za nepredvidena dela in za prekoračitve del po predračunih	22.259,00
Znesek 16.130,00 din, ki je bil uporabljen v letu 1968, je vključen v postavko a).	

b) Investicijsko vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš pa se izvrši v naslednjih stanovanjskih hišah:

Z. št.	Stanov. hiša	Vrsta del	Programirano din
1.	Šempeter 35/b	sanacija stanovanj	7.000,00
2.	Latkova vas 106	popravilo strehe	7.000,00
3.	Polzela 18/a	popravilo strehe	10.000,00
4.	Žepina 10	elektroinštalacija	4.000,00
5.	Pernova 4/a	popravilo strehe in elektroinštalacija	5.000,00
6.	Vransko 29	elektroinštalacija	1.000,00
7.	Arja vas 6	popravilo elektrike, smetiščna jama	4.000,00
8.	Drešinja vas 17	pod, okna	3.000,00
9.	Šprajčeva 1	pleskarska dela	4.000,00
10.	Levstikova 1	zamenjava pip ostalo	4.000,00
11.	Vel. Pirešica 36/a	popravilo stropov	4.870,00
12.	Vransko 28	ureditev elektrike popravilo žlebov	4.000,00
13.	Podvrh-Žovnek	popravilo sanitarij	5.000,00
14.	Kapla vas 58	popravilo strehe	5.000,00
15.	Arja vas 64	ureditev WC	3.000,00
16.	Ojstriška vas 38, 38/a	popravilo plošče, popravilo stropov	3.000,00
17.	Loke 30 pri Taboru	streha, pleskarska dela	5.000,00
18.	Tabor 18	popravilo kanalizacije, smetiščna jama	4.000,00
18/a.	Pokritje IV/68	parket	16.130,00
19.	Velenjska 5	popravilo kanalizacije, pleskanje vrat, oken, popravilo strehe,	
20.	Ljubljanska 26	dimnikov	6.000,00
21.	Stanetova 29	streha, žlebovi zamenjava oken, stopnice	4.000,00
22.	Cesta na Ostrožno 20 a, b, c	popravilo elektrike, vodovodna inštalacija, strehe, žlebovi	15.000,00
23.	Braslovče 23/a	Setnikar — sanitarije	3.000,00
24.	Rakovlje 4	pleskarska dela	4.000,00
25.	Braslovče 23	ureditev sobe	4.000,00
26.	Galicija 75	ureditev električne napeljavae, štedilnik	2.000,00
27.	Ljubljanska 89	streha	5.000,00
28.	Savinjske čete 2	pleskarska dela	6.000,00
29.	Gotovlje 71/a	kanalizacija	6.000,00
30.	Grajska vas	popravilo podov	5.000,00
31.	Kapla vas 55	sanitarije	4.000,00
32.	Strmec 27	streha	5.000,00
33.	Zamenjava elementov		15.654,00
34.	Tehnična dokumentacija		7.456,00
35.	Rezerva za nepredvidena dela		22.259,00
36.	Illica talcev 1	zamenjava vodnih korit	3.166,00
37.	Hišni svet Mirošan	dela po zahtevah	8.000,00
38.	Šempeter 11	vodovod, streha, dimniki	3.000,00
39.	Migojnice 6	kanalizacija, ometi, streha	4.000,00
40.	Gotovlje 71/a	vinas v hodniku, kanalizacija	5.000,00
41.	Braslovče 9	pleskarska dela	3.000,00
42.	Ljubljanska 93	dimniki, streha, podi	3.000,00
Skupaj investicijsko vzdrževanje stanovanj:			246.535,00

PROGRAM
INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA POSLOVNIH LOKALOV
ZA LETO 1969

I. Odobrijo se finančna sredstva v znesku 132.168,00 din

		din
1. Kmetijska preskrba Sempeter	nov pod	2.000,00
2. Kmetijska preskrba Celje	ventilacija	1.000,00
3. Kmetijska preskrba Zalec	ureditev skladišča	5.000,00
4. Kmetijska preskrba Vranksko	vzdrževalna dela	30.000,00
5. Frankolovo 10	vzdrževalna dela	15.000,00
6. Letuš 56/a	pleskarska dela	9.168,00
7. Zalec, Mesnica Zalec	vzdrževalna dela	5.000,00
8. Šešče, Sav. magazin	zamenjava poda	8.000,00
9. Trnava, Sav. magazin	zamenjava poda	8.000,00
10. Ponikva, Sav. magazin	fasada, sanitarije	10.000,00
11. Razno	zunanja pleskarska dela po lokalih	20.000,00
12. Rezerva		19.000,00
Skupaj:		132.168,00

Predlog programa je izdelan v okviru razpoložljivih sredstev.

TEKOČE VZDRŽEVANJE

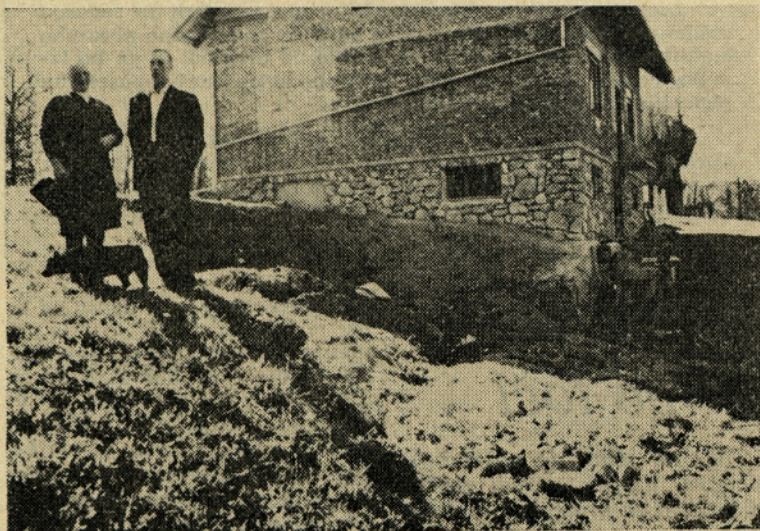
skupnih delov hiše, ki gre v breme hiše

Za ta dela, ki so predvidena po občinskem odloku o minimalnih tehničnih normativih, so predvidena za leto 1969 sredstva v višini 105.195,00 din.

Program v okviru sredstev in odloka izdelajo hišni sveti, tekoča naročila in spremljanje programov pa delovna enota Hišni sklad. Navedeni predlog predlagamo skupščini stanovalcev v razpravo, da bi lahko prečiščeni predlog predložili v potrditev razširjenemu delavskemu svetu delovne enote Hišni sklad.

Poleg izvrševanja osnovne naloge, to je organizacije vzdrževanja stanovanjskega in poslovnega fonda, skrbi delovna enota za pridobitev novih stanovanjskih površin in poslovnih prostorov. Tako rešuje podjetje skozi Hišni sklad stanovanjsko vprašanje svojih delavcev, kajti vsa razpoložljiva sredstva se združujejo na enem mestu. Centralni delavski svet je na 2. seji potrdil tudi program stanovanjske izgradnje in program izgradnje poslovnih prostorov.

Razpoložljiva sredstva skupaj znašajo 1.533.446,00 din. Od tega bodo posamezne obveznosti iz preteklih let v višini 315.000,00 din. 500.000,00 din je namenjenih za kreditiranje individualnih graditeljev, preostanek sredstev 718.000,00 din pa je namenjen stanovanjski izgradnji in za poslovne prostore. Iz teh sredstev bo pridobljeno 5 dvosobnih stanovanj, 3 enosobna, tri stanovanjske hiše bodo dobile drvarnice, ena od teh je že uporabna v Lokovini, urejene bodo sanitarije v Arii vasi. Zdravo pitno vodo bodo dobili stanovalci v Braslovčah, Veliki Pirešici in Vojniku 229 a, b, c. Urejeni bosta dvorani v Andražu in Petrovčah. Gostinska soba v Letušu je že dodelana. Kmetijski preskrbi na Vranskem in v Vojniku bosta imeli lepši in funkcionalnejši izgled.

V Andražu nad Polzelo zemeljski plaz grozi podreti komaj obnovljeno hišo Jelen Franca in Ane – Zandra

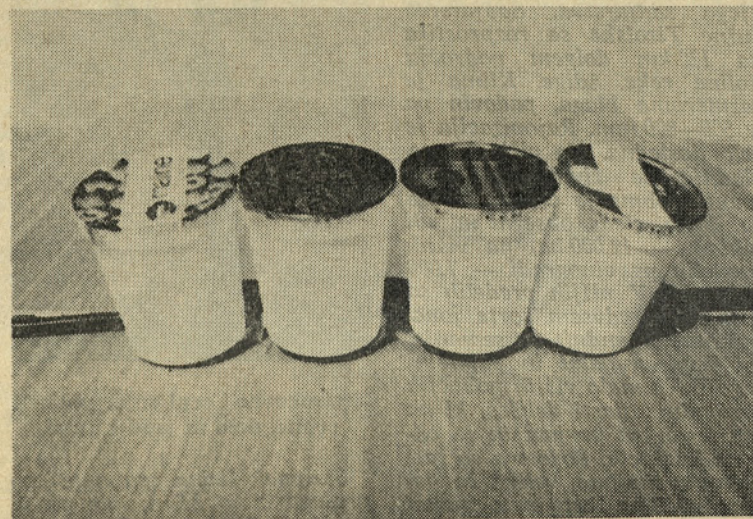
In ne nazadnje, marsikatera trgovina v našem upravljanju bo obnovljena.

Računamo, da nam bodo pri izvajanju programov pomagali tudi stanovalci z razumevanjem, kajti časovno bomo morali nekatera dela izvršiti tudi jeseni, pač tako kakor bodo sredstva dotekala.

U. M.

V Prekopi je že 10. maja nekaj po 13. uri tolkla toča. V hmeljniku Završnik Franciške, Vrnič Antona in Krničnik Antona je povzročila kar precejšnje opustošenje. Na sliki: komisija v hmeljišču LP na levi strani ceste v Prekopi ocenjuje škodo

DE »Mleko« je pričela uporabljati za jogurte in smetano novo lahko in lepo belplast embalažo, ki je mnogo lažja od steklenic in je ni potrebno vračati

Živinozdravniška služba

ZA MESEC JUNIJ 1969

- VI. SRIBAR Edvard, dipl. vet., Sempeter telefon 71-080
- VI. OCVRK Franc, dipl. vet., Vranksko telefon 72-407
- VI. FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče tel. 72-027
- VI. LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold telefon 72-201
- VI. SRIBAR Edvard, dipl. vet., Sempeter telefon 71-080
- VII. OCVRK Franc, dipl. vet., Vranksko telefon 72-407
- VII. FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče tel. 72-027

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in se konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ZALEC

Vtisi s strokovnega tečaja o rezi in vzgoji sadnega drevja na južnem Tirolskem

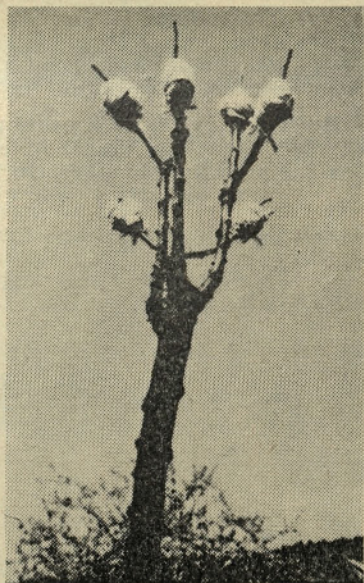
Kot že v preteklih nekaj letih, je tudi letos poslovno združenje Styria organiziralo večdnevni tečaj o rezi in vzgoji sadnega drevja na Južnem Tirolskem.

Tečaj je bil pod strokovnim vodstvom tov. ing. F. Lombergerja iz Maribora in strokovnjakov tamkajšnje pospeševalne službe, ki jo vodi g. dr. H. Oberhofer. Tečaj je bil organiziran tako, da so lahko udeleženci teoretično in praktično spoznali sodoben način rezi poševne palmete, ki je za nas zelo zanimiva, kajti sodobni nasadi pri nas bodo vzgojeni v poševni palmeti. Obenem smo si ogledali večino najboljših nasadov Južne Tirolske, v večernih urah pa v predavanjih in razgovoru spoznali vse probleme, želje in uspehe tamkajšnjega sadjarstva. Sadjarstvo Južne Tirolske se razprostira na 120 km dolgem področju doline reke Adige. Klima je razmeroma blaga, padavin pa le 500—800 mm. Rajonizacija je zelo dosledna. Na višinah prevladuje še živinoreja, sledi manjše območje črnega ribeza ca. 20 ha, slede obsežni nasadi jablan — 12.000 ha, na višjih predelih pa vinogradi — 7.000 hektarov. V nižjih predelih so zasajene predvsem sorte jonatan in morgenduft na semanjaku v piramidalni in palmetni vzgoji. Na malo višjih pobočjih prevladuje zlasti delišes, ki na teh legah ne porjavi in je odlične kvalitete. Posestva so razmeroma majhna, velika so povprečno 3 ha, ker je to monokultura, nudi zadovoljiv standard, vendar samo z intenzivno proizvodnjo. Za dodatek se bavijo s turizmom. Proizvajalci pridobivajo strokovno izobrazbo v raznih tečajih, ki jih pripravlja pospeševalna služba. Ta je zelo dobro organizirana.

Poševno palmeto so začeli uvajati pred približno desetimi leti po vzoru iz Ferrare, jo izpopolnili in prilagodili svojim potrebam. Pri tem so uvedli naslednje spremembe: zmanjšali so številne etaže na 2 z večjo medsebojno razdaljo od 120 do 150 cm med etažami, odvisno od sorte. S tem so znižali višino drevesa na 3 do 3,5 m in tako olajšali oskrbo in obiranje.

Pri vzgoji prve etaže stremijo za tem, da raste pokončno dokler ne doseže, tolikšne višine, da se pri razpiranju

ogrodne veje sosednih dreves prekrizajo. Z rezjo podaljška debla pa dosežejo, da se prva etaža čim prej ojača in nastavi drugo etažo, ko je prva že dovolj močna za razpiranje. V prvih letih puste več poganjkov za asimilacijsko površino in začetno rodnost pod rastiščem prve etaže. V naslednjih letih pa puste samo še dve v smeri vrste. Te veje dajejo kmalu pridelek.

Nestrokovno cepljenje, odmrli cepiči, delo in trud zaman

Skupna širina palmete ne presega 2 do 2,5 m, kar pa je odvisno od sorte, podlag in razdalje sajenja. V kasnejših letih rodne veje stalno pomlajujejo, predvsem pri zlatem delišesu, zaradi česar dosegajo kvalitetnejše plodove, pri jonatanu pa na ta način preprečujejo širjenje plesni.

Ob obnovi sadovnjaka napravijo žično armaturo, ki jo v naših sadovnjakih le redko zasledimo. Uporabljajo izključno skoraj le semenjak, vendar pa prehajajo tudi na vegetativne podlage. Za najboljša tla priporočajo EM IX in EM IV na težjih tleh pa EM VII. Od MM podlag pa MM 106.

Bodočnost sadjarstva vidijo na Južnem Tirolskem v tako imenovanih gostih saditvah šibko rastočih dreves na razdalji 3,5×1,5 do 2×1 m v enorednih ali večvrstnih nasadih. Idejo o teh nasadih so pri-

nesli iz Holandije, kjer imajo že večletne rodne nasade, preizkušajo pa še razne nove kombinacije. Za te nasade uporabljajo šibke podlage, na ha površine pa pride do 4.000 dreves. Vzgoja dreves je enostavna in podobna vzgoji ozkega vretenčastega grma brez močnih ogrodnih vej. Enoletne sadike prikrajšajo na višino 90 do 100 cm.

Čim močnejši je poganjek, tem daljša je rez, da se doseže čim enakomernejše obraščanje po celem deblu. Letna rez ni potrebna, pač pa zimska, pri

kateri se po potrebi odvede premočen vodilni poganjek na voditeljico, ostale premočne konkurenčne poganjke pa popolnoma odstranijo. Odraslo drevo ni večje od 2 m. Rez je enostavna in kljub velikemu številu dreves na ha ne zahteva veliko dela. V oporo dreves priporočajo 2 m visoke impregnirane kole, ki ne ovirajo gibanja med drevesi in drže do 15 let. Stroški takšnega nasada so precej visoki, vendar s hitrim in velikim pridelkom to kmalu nadoknadimo. Velike prednosti takšnih nasadov so enostavna obdelava, ves pridelek je možno obrati s tal. Ti nasadi zahtevajo skrbnejšo nego in ne smejo biti zatravljeni.

Te nasade šele preizkušajo. Izpopolnjujejo pa poševno palmeto. Prav bi bilo, če bi take nasade preizkusili mi, da bi držali korak z razvojem sadjarstva v svetu.

Borut Ambrožič, kmet. ing.

IZ OBČINSKE listnice

Obvestilo za kmetovalce - lastnike konj z območja občine Žalec

Skupščina občine Žalec — oddelek za narodno obrambo obvešča vse lastnike konj, da bo redni izbor konj za potrebe rezervnega sestava JLA v mesecu juniju 1969.

Zakon o narodni obrambi (Uradni list SFRJ, št. 8/69) obvezuje občane, da dajo oboroženim silam in enotam civilne zaščite v primeru potrebe na razpolago tudi jezdne, vprežne in tovarne konje s priborom. Isti zakon obvezuje lastnike konj, da o vsaki spremembi, ki nastane (sprememba lastništva, zakol, pogin), takoj, a najpozneje v 15 dneh, obvestijo pristojni občinski upravni organ t. j. oddelek za narodno obrambo.

Zaradi nerednega obveščanja o spremembah je sedanja evidenca nepopolna. Zato poziva oddelek za narodno obrambo lastnike konj, da priženejo vse konje na pregled, ki ga bo izvedla vojaška komisija, tudi, če ne bodo pozvani s posebnim pismenim pozivom.

Za kršitelje zgoraj omenjenih določil zakona o narodni obrambi je določena denarna kazen do 100.000 S-din. Oddelek za narodno obrambo bo zoper vsakega lastnika konja, ki svoje obveznosti ne bo izpolnil, uvedel upravno-kazenski postopek.

Nega dreves po toči

Toča ne samo da poškoduje plodove, ampak naredi drevo občutljivo za mraz, ker je oklestila listje, in za bolezní, ker se rane rade okužijo. Drevo oslabi in zmanjša se rodovitnost. Po

toči poškodovana drevesa že letos poženo očesa, ki so bila namenjena za prihodnjo pomlad. Če je bila toča huda, se posledice lahko čutijo več let. Da bi zmanjšali posledice, skrajšamo močno poškodovane poganjke. Drevje poškropimo s kakšnim fungicidom, da razkužimo rane. Obdelujemo jim zemljo, dobro gnojimo in jih negujemo.

Napovedi hmeljskega pridelka v Breznikovi „pratiki“ iz leta 1789

Prav gotovo se starejši rod našega kmečkega prebivalstva še spominja najrazličnejših pratik, ki so mu bile namenjene v preteklosti. Še prav posebno mesto pa med njimi zavzemajo takomenovane **stoletne** ali **večne pratike**, katerih vsebina je še marsikje živa v pogovorih med ljudmi. Napovedovanja ali prerokbe — pa najsi bodo to o vremenu in ujmah, o značilnostih posameznih letnih časov, ali pa o letinah v nekaterih poglavitnih kmetijskih panogah (npr. o sadjarstvu, vinogradništvu, hmeljarstvu), ki so v teh pratikah zajete, so še ponekod danes živo prisotne med starejšimi ljudmi na našem podeželju.

Med »večnimi« ali »stoletnimi« pratikami, ki so našemu človeku prišle v roke že skoraj pred stoosemdesetimi leti, je nad vse pomembna BREZNIKOVA »VEZHNA

zatonu 18. stoletja — hmeljska kultura razširjena na poljih oziroma po »hmeljskih vrtovih« v Sp. Savinjski dolini?

Zastavljena vprašanja nas silijo, da v glavnih obrisih spoznamo ne samo vzpodbude, ki je avtorja napotila k pisanju »Vezhne pratike« v slovenskem jeziku, temveč da tudi poskušamo razvozljati naslednje: Ali je Breznikova »Pratika« njegovo samostojno delo ali pa jo je morda po kakšnem tujem vzorcu le priredil za potrebe našega kmečkega človeka?

Zdi se mi najbolj primerno, da skušamo najprej odgovoriti na poslednje vprašanje, kar nam bo morda že popolnoma zadostovalo za razrešitev vseh ostalih nejasnosti, ki so zaokrožene v zgoraj zastavljenih vprašanjih.

Danes prevladuje v domači strokovni literaturi enotno prepričanje, da je Breznikova »Vezhna pratika...« prirejena po tujih, tj. nemških tiskanih virih. V prvem delu vsebuje opis sistema 7 letnih razredov (po 7 planetih)², ki ga je bil izdelal in opisal Moris KNAUER, ki je bil v letih 1649–1664 opat langheimski. Drugi del »Vezhne pratike...«, v katerem je nakanen mesečni kašipot za kmečka dela na polju in doma pa je posredno ali neposredno prirejen po nemški knjigi »ALLGEMEINER ÖKONOMISCHER CALENDER ZUR HAUS- UND LANDWIRTSCHAFT«, ki je izšla v Nürnbergu 1773, a prof. STABEJ pa domneva, da je Breznikova »Vezhna pratika...« prirejena po »AUF HUNDERT GESTELLTER CURIÖSER KALENDER« Hellwigove izdaje (natisnjen 1784. leta v Augsburgu).³ Naj bo kakor koli že, izpričano je, da je žalski beneficiat A. Breznik svojo »Vezhno pratiko...« priredil za potrebe slovenskega kmeta po nemških tiskanih virih.⁴

Čeprav so v Breznikovi »Vezhni pratiki...« zapisana tudi prerokovanja o letni hmeljskega pridelka, ki naj bi bil v nekakšni neposredni zvezi s položajem posameznih planetov oziroma sonca in lune na nebu, z ozirom na takratno prevladujoče prepričanje o središčnem položaju naše Zemlje v vesolju,⁵ pa smemo skoraj z gotovostjo trditi, da v njegovem času ni bilo hmeljskih nasadov v Sp. Savinjski dolini. Sicer obstoja domneva, ki jo je zapisal prof. Franjo Baš, sklicujoč se na F. Müllerja,⁶ da so v začetku dvajsetih let minulega stoletja gojili hmelj v okolici Andraža nad Polzelo. Ta misel me je napotila, da sem natančneje pregledal franciscejski kataster za vso Sp. Savinjsko dolino s sosedstvom vred v Arhivu Slovenije v Ljubljani. Toda navkljub vsemu nisem mogel ugotoviti kakršnih koli hmeljskih nasadov iz leta 1825 ali 1826, iz katerega je ohranjen zapis omenjenega katastra, pa čeprav je v sumarnem pregledu še posebna rubrika za takomenovane »hmeljske vrtove« (Hopfen Garten). To najbrž tudi neizpodbitno potrjuje domnevo, da v letih 1825 ali 1826 ni bilo hmeljišč v Sp. Savinjski dolini. Tudi drugi viri, ki so mi bili dostopni doslej, molčijo o hmeljiščih pri nas. Vse to nam ponuja tudi osnovo za domnevo, da v Breznikovem obdobju, ko je živel v Žalcu, tod naokrog ni bilo hmeljskih nasadov.

Zato smo morda zelo blizu resnici, če menimo, da so napovedi o hmeljskih letinah, kakršne so zapisane v Breznikovi »Vezhni pratiki...«, neposredno brez kakršne koli kritične presoje ali potrebe eno-

stavno prevzete iz nemške podloge. Ponovno je treba poudariti, da se je Breznik pri pisanju »Vezhne pratike« neposredno naslanjal na eno ali na drugo knjigo, ki sta zgoraj že omenjeni in za kateri vemo, da sta izšli na Bavarskem, torej na področju, katerega prebivalstvo je na svojih poljih že v prejšnjih stol. gojilo hmeljske sadike. Da so v stoletnih pratikah poleg napovedi letin za sadje in vino tudi navedbe za hmeljski pridelek, je s tem najbrž tudi najbolj neposredno izpričana nad vse pomembna vloga hmeljarstva v okviru kmetijskega gospodarstva ondotnih predelov (npr. v okolici Spalta, tj. jugozahodno od Nürnberga idr.). Ako je v teh domnevnih spoznanjih zajeta poglavitna vsebina našega odgovora na zastavljena vprašanja potem najbrž že smemo upravičeno trditi, da Anton Breznik ni imel upravičenega razloga za uvrstitev napovedi o hmeljskih letinah v svojo »Vezhno pratiko...«, ki naj bi neposredno služila vsem praktičnim potrebam slovenskega kmeta.

Navkljub vsemu pa se mi zdi vendarle potrebno prikazati še napovedi hmeljskih letin, ki so veljale za posamezna leta. Ze prej sem bil omenil, da je treba takomenovana gospodarska prerokovanja motriti v sedemletnem ponavljajočem se ciklu, katerega izvor je treba iskati v nekaterih lastnostih takrat človeku poznanih planetov v našem osončju. Na osnovi »table s kazalom« je prikazano »...kaj se eden Planet vsaku letu visha...«, in na teh dejstvih slone vsa koledarska prerokovanja po planetih.

Zato si preberimo v jeziku, v kakršnem je A. Breznik v svoji »Vezhni pratiki...«

22

debelimu gruntu sejána biti, toku tudi dobru rata; Profu bode obilnu sdajalu. Len ne rata. Konople ofstanejo majhene. Malu Sená inu Orave.

S i m s k u S e j á n e.

Ersh rata popolnema, Pfheníza je fredna.

J e f e n s k a S h é t v.

S'to nitreba se fillit perzaitu sejati, kir ne smersuje hitru.

S a d ú.

Bode vezh hrufhok, koker jakbuk, zelu malu zhefhpel, inu zhefhen, inu rudi malu orghov, zelu nizh shelóda.

H m e l j.

Na rata slu, je v'nevarnofti v' Spomlad savolo flane, po Leti pa savolo tozhe, kar pa ga ofstane, je dober.

VEZHNA PRATIKA
OD
GOSPODARSTVA,
v kateri je najti:
KOKU V SAKI HISHNI GOŠPNDAR

Svoje hifhne rezhi s' nuzam oberniti, te flabe leta previditi, tem naprei stozejhim nadlugam nasproti priti, inu ta perhodni zhašs po tih sedem Planetov bode toditi mogel.

H' temo je perstavlenu enu tenku **PODVUŽHENJE,**
Kar od Mefza do Mefza skus zelu lętu per enimu hishvanju je potrebnu sturiti.

Vun-danu od **ANTONA BRESNIKA,**
Beneficiata v' Shavzi.

V' LUBLANI,
Stiskanc per **JOAN. FRID. EGERER**
1789.

PRATIKA OD GOSPODARSTVA...¹ Iz dveh razlogov se mi zdi primerno, da o njej kaj več izvemo: 1. V njej je govora tudi o hmeljskem pridelku oziroma to so bolj prerokovanja o njegovi letini, in 2. pisec odnosno njen prireditelj — duhovnik in kasnejši Randlov beneficiat Anton Breznik — je vsaj od leta 1763 do svoje smrti 1793. leta živel v osrčju Sp. Savinjske doline — v Žalcu.

Ko listamo po Breznikovi »Vezhni pratiki« in ko prebiramo stalne, v sedemletnih ciklih ponavljajoče se napovedi o letini hmeljskega pridelka, se nehote vprašamo, kateri pa so bili tisti razlogi, ki so piscu narekovali navedbe oziroma prerokbe prav za hmeljski pridelek, ki je danes ena izmed najbolj žlahtnih kmetijskih kultur pri nas na Slovenskem? Res je, da je Anton Breznik živel sredi današnje hmeljarske Savinjske doline, in prav zato se nam zastavlja vprašanje: Ali je Breznik sam že tudi poznal kultivirane sadeže hmelja pri nas? Ali je bila že tedaj — na

iz leta 1789 popisal prerokbe o hmeljski letini. Te pa so z ozirom na prevladajoči položaj planetov naslednje:

a) SATURNUS: (velja za leto 1790, kakor tudi na vsako naslednje osmo leto: npr. 1797, ... 1902, ... 1965): **Kir ga potrebuco, ga je malu, pa dober.**

b) JUPITER: (1791, 1798, ... 1903, ... 1966): **Ne dosti, pa dober.**

c) MARS: (1792, 1799, ... 1904, ... 1967): **Ne rata slo, je v nevarnosti v Spomladi savolo slane, po Leti pa savolo tozhe, kar pa ga ostane, je dober.**

č) SOL — SONZE: (1793, 1800, ... 1905, ... 1968): **Akulih se od konza dobru kashe, ga bode vender malu, al zelo nizh, satorej se more poprej previdit.**

d) VENUS-DANIZA: (1794, 1801, ... 1906, ... 1969): **Ga bode dosti, inu tudi dober.**

e) MERCURIUS: (1795, 1802, ... 1907, ... 1970): **Ga ne bo veliko, inu tudi ni dober.**

f) LUNA: (1796, 1803, ... 1908, ... 1971): **Rata srednu, Spomlad mu shkodije rossa, inu zinovzs.**

Prav gotovo imajo vse navedene misli o hmeljskem pridelku globlje korenine. Tudi v njih se izražajo nekakšne povprečne hmeljske letine, kakršne so se ohranjale v človekovem spominu.⁷ Kajti človek pred stoletji še ni bil sposoben dojemati vseh vsakdanjih vzročno povezanih zapletenosti v dogajanju v naravnem okolju, ki je neprimerno močnejše kot danes vplivalo na gospodarnost kmečkega dela. Prav zato je z vso človeško preprostostjo zrl v zvezde na nebu, v luno in sonce ter v druge planete, pa v njih iskal naklonjenost ali pa vsaj neposreden pomen in vplive za vsa vremenska dogajanja na zemlji, ki so mogle kakorkoli učinkovati na letino kmetijskih pridelkov.

Posebno pozornost vzbujajo prerokovanja o količinskem in kakovostnem pridelku hmelja v posameznem letu.⁸ Namreč napovedi o hmeljski letini, kakršne spoznamo v Breznikovi »Vezhni pratiki...«, niso najbolj razveseljive za pridelovalce hmelja. Kajti v sedemletnem razdobju naj bi bilo kar pet slabih letin, in samo enkrat v tem razdobju naj bi bil pridelek nad povprečno letino. Toda v kvalitetnem pogledu pa je pridelek hmelja sorazmerno dober, saj je samo za eno leto (ki je v znamenju Merkurja) izrecno poudarjena slabša kakovost hmeljske letine. Iz opisanega smemo povzeti, da so hmeljske letine, kakršne pač moremo spoznati iz prerokovanj v »Vezhni pratiki...« sicer zadovoljive, nikakor pa ne vsaj toliko vzpodbudne za pridelovalca — kmeta, da bi mogel večje površine svojih njiv nameniti hmeljiščem. Saj bi s takim početjem tako rekoč že tvegali in postavili na kocko gospodarsko uravnovešenost svoje kmetije (seveda v kolikor smo pač upravičeni tudi s tega današnjega vidika ocenjevati gospodarsko trdnost takratnih kmetij).

Drugi činitelj, na katerega nas opozarjajo prerokovanja v Breznikovi »Vezhni pratiki...«, s katerim pa mora hmeljar redno računati, je naravnega oziroma vremenskega porekla. To so predvsem pozne spomladanske slane, poletne toče pa rosa s cinovco.⁹ Poleg toče, ki klesti v poletnih mesecih, pa so vse ostale vremenske nadloge omejene na pomladanske oziroma na jesenske mesece. Računati moramo, da so hmeljišča tem vremenskim nevšečnostim redkeje podvržena, saj jih v vsem tem ponavljajočem sedemletnem ciklu prerokovanj ali napovedi zasledimo samo dvakrat. Iz tega sledi, da so morali še drugi vplivi učinkovati na slabe hmeljske letine, ki pa jih ni mogoče zaslediti in ne spoznati v

Breznikovi »Vezhni pratiki...«. Vsaj drugače si skoraj ne znamo razlagati, da je za tolikšno število let predviden sorazmerno nizek pridelek hmelja.

Poleg preroškega napovedovanja hmeljske letine pa nas v Breznikovi »Vezhni pratiki...« s posebno pozornostjo privlačijo tista mesta, kjer je nakazana domača poraba oziroma potrošnja hmeljske kulture. Med kmečkimi opravili, ki so zapisana za vsak mesec posebej, je za »veliki traven« (maj) tudi predvideno, da je ta mesec

27

ke mokrote naprerafse, inu tudi ni potreba preperzaitu sejati.

S a d i.

Bode vezh Hrufhek, koker Jabuk, veliko Zhefhen, Oręhov, Zheshpel, Sheloda.

H m e l.

Akulih fe od konza dobru kashe, ga bode vender malu, al zelo nizh, satorej se more poprej previdit.

V i n u.

Aku poprej to Letu ni blo prov dobru, toku to Letu perrafse, sakaj Mars, Sol, inu Venus pernefsó vfsake sedem Let prov dobru vinu.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremeņa.

Vetrovi bodo to Letu vfse forte, pa malukedej Jug; bo veliko hudeh vremen s' blifkam inu trefkam, kateri so skodlivi temu fruhu. Pa Nalivov nebode.

Shkod-

potrebno: »VOL, AL PIR SA ZELU LETU SKUHAT« (gl. str. 62 »Pratike« iz leta 1789). To pomeni, da je bilo na bavarskem podeželju varjenje (kuhanje) piva v 18. stoletju vsakdanja domača dejavnost. Vprašanje je, kako pa je bilo pri nas s kuhanjem piva, na naših kmetijah v hmeljarskem predelu Savinjske doline sto let kasneje, tj. v drugi polovici 19. stoletja? In v kasnejših desetletjih?

Zelo poučno je tudi naslednje napotilo za domačo kmečko delo, predvideno za mesec »rožni cvet« (junij): »...DE SHUITU MOLAVU NERATA...FRISHNE HMELOVE VEJICE OKOLI VSHITI POTEKNITI, AL LES, KATERI JE SKUS STRELO, OD ENGA DERVESA ODBIT; BESGOVE, INU LESHENKOVE SHIBIZE NOTER POTEKNITI...« (str. 86). Tudi v tem primeru je koristno postaviti vprašanje: Ali je tudi naš kmečki človek v hmeljarskem predelu s temi preprostimi sredstvi obvaroval žita pred molji?

In končno, med nasveti preberimo še naslednje priporočilo za mesec »mali traven« (april): »...MLAD HMELO NAMESTI SPORGELNOU JESTI (str. 60 do 61; špargelj je beluš). Ali je savinjski kmečki človek tudi kdaj v preteklosti uporabljal mlade hmeljske poganjke v prehrabnene namene?

Teh nekaj zastavljenih vprašanj tudi kli-

če po odgovorih! Kdorkoli ve kaj več (ali posredno, tj. po pripovedovanju starejših ljudi — hmeljarjev ali pa celo neposredno iz svojega doživetja) o vlogi in pomenu »Vezhne pratike...« v našem hmeljarstvu, naj sporoči našemu časopisu — »HME-LJAR«. Z enako radovednostjo pričakujemo tudi kakršna koli druga posredna ali neposredna pričevanja naših hmeljarjev o domači porabi in potrošnji hmeljskih sadik in poganjkov ali celo hmeljskega pridelka v preteklosti kot tudi v današnjosti. Kajti v vsem tem moramo iskati neposredna napotila in vire, ki nam bodo omogočali zbiranje neprecenljivega gradiva za zgodovino našega hmeljarstva.

Ob Breznikovi »Vezhni pratiki...« pa smemo zapisati, da njenih korenin ni vzpodbudilo savinjsko hmeljarstvo, saj ga zi tistega obdobja še ne poznamo. Zato pa se mi zdi toliko večjega pomena vprašanje: Ali je Breznikova »Pratika« imela v kasnejših desetletjih (seveda v kolikor so se posamezne izdaje še tudi ohranile na domovih hmeljarskih domačij), ko je hmelj že obljubil savinjska polja, kakšen večji pomen? Ali so bila prerokovanja o hmeljski letini našim hmeljarjem sploh poznana? Dokler nimamo trdnih odgovorov na zastavljena vprašanja, vse dotlej smemo vrednost Breznikove »Vezhne pratike...« iskati predvsem v tem, da je med prvimi slovenskimi knjigami, ki so bile namenjene poduku in potrebam našega kmečkega človeka.¹⁰

OPOMBE:

¹ Celoten naslov preberite na priloženi sliki št. 1.

² Prim. tudi gravuro kozmografije iz 1539. leta, ki je skladno s tedanjim človekovim gledanjem o Zemlji v vesolju. Zemlja je v središču vesolja, katero obdaja osem krožnih sfer, po katerih se premikajo Luna in Sonce in še pet takrat poznanih planetov ter zvezde stalnice. Glejte: »ZGODOVINA«. Od začetkov civilizacije do danes. MK, Ljubljana 1968, str. 204.

³ Prim. Fr. KIDRIČ: ANTON BREZNIK IN NJEGOVA »PRATIKA«. ČZN, XIX, Maribor 1924, str. 112–116.

F. KIDRIČ: BREZNIK ANTON. Slovenski biografski leksikon, prvi zvezek, Ljubljana 1925, str. 59.

J. STABEJ v zelo obširni razpravi, ki je še v rokopisu, postavlja domnevo, da je A. Brezniku služilo za podlago drugo, že omenjeno delo.

⁴ F. KIDRIČ: o. c., str. 115 in 116.

⁵ F. BAŠ: HMEJARSTVO V SAVINJSKI DOLINI. Geografski vestnik, Ljubljana 1925, str. 41.

⁶ To je geocentrični sistem, medtem ko danes prevladuje prepričanje, da je sonce središče našega planetarnega sistema (tj. heliocentrični sistem), Luna samo naravni satelit naše Zemlje, ne pa njen planet.

⁷ Prof. STABEJ v svoji študiji o naših stoletnih pratikah pravi, da so navedbe o letinah, ki jih prinašajo stoletne pratike zelo popačene. Opat LANGHEIMSKI je namreč sproti zapisoval vreme in kmetijsko letino, ni pa ničesar posploševal, kar najdemo v vseh kasnejših pratikah. Tako posploševanje je bilo delo posameznih pridelateljev pratik, kateri so popolnoma spali prvotno besedilo priorjevega zapisovanja.

⁸ Tudi v tem primeru velja pripomba pod 7.

⁹ Zinovz je cinovica je žled. Cinovca je beseda, ki jo še danes slišimo v govoric starejših ljudi).

¹⁰ F. KIDRIČ: o. c., str. 116.

MILAN NATEK

Tako je bilo z Jakcem in tako je bilo tudi z mano: vedno sva bila prva tam, kjer naju ne bi bilo treba. A eno sva zvedela: da se revežem dela krivica, bogatci pa dobro žive. Krivica je klicala po maščevanju. Pri nas doma nista niti oče niti mati nič dobrega povedala o oskrbniku in njegovih ljudeh. Mi smo garali, oskrbnikovi pa so živeli. Jakec je bil sin očeta, o katerem so pravili, da je rdeč. In tako je bil Jakec tisti, ki mi je zaupal, da bo prišel čas, ko bo konec z debeluharji, s čimer je mislil na oskrbnika in na vse bogate ljudi. Tako se je potem zgodilo, da sva tudi midva sovražila graščinskega despota. Nekoč je prišel Jakec, me prijel za ramo, in rekel:

»Načrt imam!«

Sedla sva na trato in Jakec mi je povedal, da je hmelj tista reč, s katero lahko oskrbnika najbolj prizadeneva. Najemnik je in mora škodo plačati. Jakčev načrt pa je bil, da bi mu porezala hmelj.

Zasmejal sem se ali sčasoma me je zaskrbelo. Jakec je hotel, da ga še to noč poreževa.

»Tiste hruške mu boš kar tako odpustil, kaj?« me je vprašal pajdaš in me domala z zaničevanjem pogledal.

Ne, na hruške nisem pozabil. To je bila krivica. Zaradi tistih nekaj hrušk, ki sem jih pobral v graščinskem sadovnjaku, me je nekajkrat grdo opilil s palico, me nazmerjal s tatincem in grozil, da bo starše in mene pognal na cesto. Krivica pa je bila tudi to, da smo pozimi bili dva meseca brez kruha in da sem moral celo jaz izprazniti svojo šolsko hranilnico in dati tistih nekaj dinarjev za moko. Ne, to so bile stvari, ki niso smele ostati nekaznovane. Spomnil sem se tudi, kako je oče rekel, da bi ga živega odril, a to s hmeljem niti zdaleč ni bilo tako strašno.

»Sto mladik mu poreževa! To bo divjal!« je vzklikal Jakec in se od veselja tolkel po koljenih.

»Pa če naju dobi?«

»Dobi?« Jakec me je znova zaničljivo pogledal.

In tako sva se domenila, da bova izdelala načrt še nocoj, po deveti, ko bova šla po mleko. Razšla sva se. Doma sva to popoldne vse lepo opravila okoli hiše, da ne bi naletela na kakšne zapreke.

Pripravil sem večerjo, nabral, otrebil in opral solato, zakuril v štedilniku in skuhal kavo, nabral za ovčko in zajce mehko travo, kokoškam pa sem vrgel nekaj prgišč koruze.

Kmalu sta se vrnila mati in oče. Mati je mešala solato in nalila kavo v skodelice ter vse skupaj postavila na mizo. Lukec, moj mlajši bratec, je ko-

P R I S E G A

racal ko ponavadi za materjo, ko je prišla domov in čivkal:

»Mama, mama, mama!«

Posedli smo okrog mize in zarožljale so težke žlice. Bili smo tihi, nobenemu se ni razvezal jezik, a naenkrat se je zaslišalo:

»Fiju, fiju-skovik, skovik, skovik!«

Postal sem nestrpen, kot bi bil naelektrjen. Pogledal sem mater, pogledal sem očeta. Molčala sta in jedla, kot da ne bi nič slišala.

»Joj, po mleko še moram!« sem vzkliknil in se dvignil.

»Hitro skoči!« je rekla mati in pogledala na uro. »Devet je že!«

Govorila sva šepetaje kot dva zarotnika. Jakec je ukazoval, jaz sem pristajal. Zmenila sva se najprej za deset, zatem za dvajset mladik. Vsak za dvajset...! In že sva bila za gradom in ob nasadu; ob gradu pa zato, ker se je nama zdelo tu najmanj nevarno, tudi zaradi suma.

»Resk, resk, resk... Ena, dve, tri, štiri... Resk, resk, resk... Osemindvajset, devetindvajset...« Štela sva in rezala.

Ko je bilo delo opravljeno, sva se vrnila po poti kakor sva prišla, tudi zato, da bi zabrisala sled, in se vrnila po cesti vsak na svoj dom. Spotoma

Drago Kumer

Nehal sem večerjati, vzel steklenico in zbežal iz hiše. Uh, kakšna tema je bila! Nebo je bilo čez in čez zavlečeno z oblaki.

»Fiju, fiju, fiju...! Skovik, skovik, skovik...!« se je zopet zaslišalo sem od gradu.

To je bil Jakec. Urno sem stekel. Malo pred gradom se je izza velikega hrasta potegnila temna senca. Bil je Jakec.

Stekla sva v grad, nalila že pripravljeno mleko vsak v svojo steklenico in naglo odšla.

»Imaš nož?« me je vprašal Jakec.

»Imam, Jakec...«

»Pripravi ga...!«

To se je reklo, da ga moram odpreti, in to sem tudi storil.

»Dobro reže?«

»Saj sem ves obrezan...«

sva se domenila, da bova umila nože, ker se hmelj pozna na rezilih, in se zaklela, da bova molčala ko grob, pa naj bi naju odiral.

Na križpotju sva se poslovila:

»Lahko noč, Karlek!«

»Lahko noč, Jakec!«

Doma je bilo kot po navadi. Mati je pomivala posodo, oče se je igral z malim Lukcem. Malce sem še posedal za mizo, nato sem voščil lahko noč in zdrknil na podstrešje. Legel sem, a zaspati nisem mogel. Mislil sem in mislil: Le kaj bo jutri, če naju pokličejo v grad in obdolžijo, da sva midva porezala hmelj?

Ko sva šla zjutraj z Jakcem v šolo, še ni bilo na hmelju prav nič opaziti. Vedela pa sva, da bo posijalo sonce močnejše in ovenelo bo cvetje, ovenelo bo listje, a najini srci bosta bili s podvojeno hitrostjo. V šoli se nisva mogla prav nič zbrati, vendar naju na srečo ni učitelj ničesar vprašal.

Tudi pouk je minil in z Jakcem sva korakala proti domu. Ko vsa prišla do gradu, sva s strahom opazila, da stoji na ovinku oskrbnik.

»Joj, Jakec, čaka naju!«

»Da ne boš priznal!«

»Joj, joj!« je zastokalo kar samo od sebe v meni.

»Šleva šlevasta!« me je ozmerjal Jakec.

In potem sva prišla do oskrbnika. Stopical je in se obračal zdaj na levo, zdaj na desno.

»Dober dan, gospod oskrbnik!« sva pozdravila skorajda oba hkrati in hotela kreniti proti domu.

»He, vidva, počakajta malo!« je zapovedal oskrbnik in naju ustavil. »Kaj pa sta tako zardela?«

»Saj nisva!« je rekel naglo Jakec in se skušal napraviti na moč lesenega.

»Ce nista, pa še bosta!...«

Začela sva se izgovarjati z domom in lakoto, oskrbnik pa je postajal jezen, da se mu je z obraza bralo.

»Kaj pa hmelj?« je vprašal s togoto. »Na grad!«

Pobledela sva, kakor bi na mah izgubil kri.

»Gospod oskrbnik, kaj bi naj bilo s hmeljem?« je vprašal Jakec neumno in se brez brige zazrl v oskrbnika. »Nič se ne spoznam na hmelj...«

»Paglavca!« se je zadržal oskrbnik in naju pogledal ko zaklan vol. »Če ne gresta zlepa, pošljem po žandarje.«

Kaj sva hotela? Odšla sva z oskrbnikom v pisarno. Tu naju je čakala cela družba: oskrbnikova soproga, prvi delavec Gorjup, Jakčeva mati in moj oče. Na mizi je stal velik lesen križ, pred križem sta bili postavljeni dve sveči. Vsi so bili nestrpni in vsi so zapičili oči v naju.

Kakšna sva bila videti, ne vem, spominjam se samo tega, da sem sklenil, da ne priznam, pa če me oderejo.

»Tako, tu sta lopova!« je dejal oskrbnik.

»Zdaj pa kar priznajta, kako sta rezala hmelj, če jih nočeta dobiti,« je zapihala debela oskrbnikova žena.

»Prižgi sveči!« je velel oskrbnik Gorjupu.

Prižgal je sveči, se smehljal in dejal:

»Tako, najprej bosta lepo prisegla, potem bosta lepo govorila, vse po vrsti bosta povedala...«

»Jaz že nisem rezal!« je rekel Jakec trmasto.

»Jaz tudi ne!« sem ponovil.

»Se nista nič učila pri verouku, kaj je prisega?« je vprašal oskrbnik.

»Učili smo se, toda jaz sem pozabil,« se je izgovoril Jakec. »Nič ne vem, da bi se kaj učili o prisegi,« sem dejal, kar se je dalo tjavdan.

»Poslušajta!« je začel oskrbnik. »Zdaj bosta tu prisegla. Če bosta prisegla krivično, recimo, da se bosta lagala, se vama bo posušila roka ali noga, ali pa bosta oba na mah oslepela. Lahko se zgodi, da vaju zadene kap, da bosta pri priči mrtva. Ali vesta zdaj, kaj se pravi krivično priseči?«

Iz moje notranjosti pa se je oglašalo: Gospod oskrbnik, premlati si naju zaradi tistih nekaj hrušk, ki ti jih na koše gnije v sadovnjaku. Je mar to pravica? Tudi ti bi krivično prisegal, tudi tebi bi se roka posušila, ti okamenelo srce!...

Še sva se izgovarjala, da ne znava prisegati, ali oni se za to niso menili.

»Spusti zavese!« je ukazal oskrbnik ženi.

Po toči polomljeni vršički hmelja

(Nadaljevanje s 13. strani)

V pisarni je postalo vse skupaj prečudno slavnostno in skrivnostno, kar mrtvaško.

»Zdaj pa dvignita desno roko in iztegnita tri prste!« je začel oskrbnik.

To sva drug za drugim tudi storila. Iztegnila sva desni roki in po tri prste.

»Zdaj pa ponavljajta!«

Tudi oskrbnik sam je dvignil desno roko in iztegnil tri prste. Potem je začel z glasnim in svečanim glasom:

»Prisegam pri živem bogu, da sem včeraj zvečer porezal štirideset sadik hmelja...«

Midva sva ponovila samo »Prisegam pri živem bogu...« Nato se je Jakec oglasil:

»Gospod oskrbnik, jaz nisem rezal, zato tudi prisegal ne bom tako. Če hočete, prisežem tako: Prisegam pri živem bogu, da nisem včeraj zvečer porezal štirideset sadik hmelja...!«

»Ali si upata tako priseči?« naju je vprašala naglo oskrbnikovka in naju še enkrat premerila.

Rekla sva, da si upava in tako sva potem tudi prisegla. Zgodilo se ni nič, pač pa se je zdelo oskrbniku potrebno, da bi naju še naprej strašil.

»Zdaj pa pomnita!« je rekel. »Če sta lagala, bosta že jutri dve pokveki. A če zvem, da sta lagala, zmečem vaju in starše sredi zime na cesto! Sto hu-

dičev naj raztrga tistega, ki je to napravil!«

Drug za drugim smo se porabali iz pisarne. Na cesti pa je Jakčeva mati dejala:

»Tebe, tebe bodo trgali hu-diči...!«

Videl sem, kako je oče pri-pri oči in revsknil proti Jakčevi mami:

»Rovšnela, kriva sta, da boš vedela!«

»Mar res?«

»Res... Ker naju je zaradi tistih hrušk tako neusmiljeno prebutal.«

»Bomo že doma poračunali!...«

Onadva sta se vrnila na delo, midva pa sva se počasi vračala proti domu. Skrivaj sva škilila v povenele vršičke in se sprāševala:

»Bo res šiba novo mašo pela?«

O tem se pozneje nisva me-nila, zato pa sta najini drobni zadnjici skoraj ves dolgi teden ječali:

»Kdor ne uboga, ga tepe nad-loga...!«

Po krivem pa nisva prisegala nikoli več. Jaz že ne. Jakec pa še manj. Osem let po najini »prisegi« mu je vojna upihnila mlado življenje. Kadar se spomnim nanj, stopim k oknu, gledam dolino zeleno in skrivaj točim solze, suhe ustne potihlo žebrajo:

»Jakec, prijatelj moj dragi, počivaj v miru!...«

Lanski jugoslovanski prvak traktoristov Lačičnik Ivan preizkuša nov traktor IMT 558 na njivi ob letališču

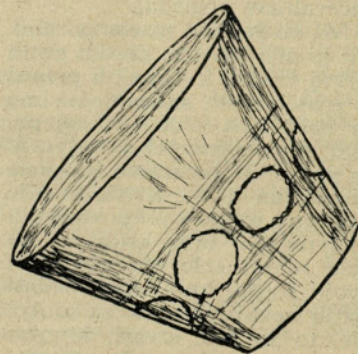
Neznani leteči predmet nad goro Oljko

Otroci med bloki so pričeli kričati: »Glejte, kaj je na nebu!«

Ker me astronomija in astro-navtika navdušujeta, še pose-bej pa NLP, sem takoj pogledal na uro, ki je kazala 18.43 in po-hitel na severno okno. Nad goro Oljko ali Uršljo goro ali še nad katerim hribom, goro ali kra-jem za njima severno od Pre-bolda je po moji presoji in pre-soji skupine stanovalcev, ki je takoj prihitela gledat NLP, leb-del NLP takrat že nad višino poletov letal v mednarodnem koridorju. Opazovan s prostim očesom je imel ta predmet ob-liko narobe obrnjene in za okrog 30° proti zahodu nagnje-nega priskanega stožca ali narobe obrnjene vesoljske ladje. NLP je bil tako velik, kot bi recimo Čaravelo prerezal in dal oba dela trupa enega vrh drugega. Otroci so ga imenovali metulj, ker je na robih žarel v večernem soncu. Kmalu smo opazili, da se oddaljuje naravnost navzgor. Vsi, ki smo gledali skozi daljnogled, smo opazili v spodnji tretjini črne okrogle lise. Ker so se te lise premikale počasi od leve proti desni, smo sklepali, da se cel NLP vrti v to smer.

Okrog 19.30 je iz Avstrije pri-letelo po zračnem koridorju letalo, ki je že letelo v zemljini senc. NLP pa je še lepo žarel v rahli oranžni barvi, ki se je do 20. ure najprej spremenila v oranžno, ta pa je postajala vedno svetlejša in je tri ali štiri minute — na uro zaradi teme nisem več videl — poprej ko se je zgubil v daljavi, pre-šla v svetlo barvo, podobno neonski razsvetljavi. Stopil sem pod luč, ura je kazala 20.02.

V času opazovanja se je NLP premaknil na nebu proti za-hodu za približno 20°, to je to-liko, kolikor znaša vrtenje zemlje okoli osi. Po tem, da je še ob 20. uri bil vedno osvet-

ljen od sonca, kljub temu, da to zaide že ob 19.04, sklepam, da je bil zelo oddaljen.

Ta NLP so še opazovali dru-god po Savinjski dolini okrog 17. ure in ob daljšem opazo-vanju ugotovili, da se giblje proti zahodu.

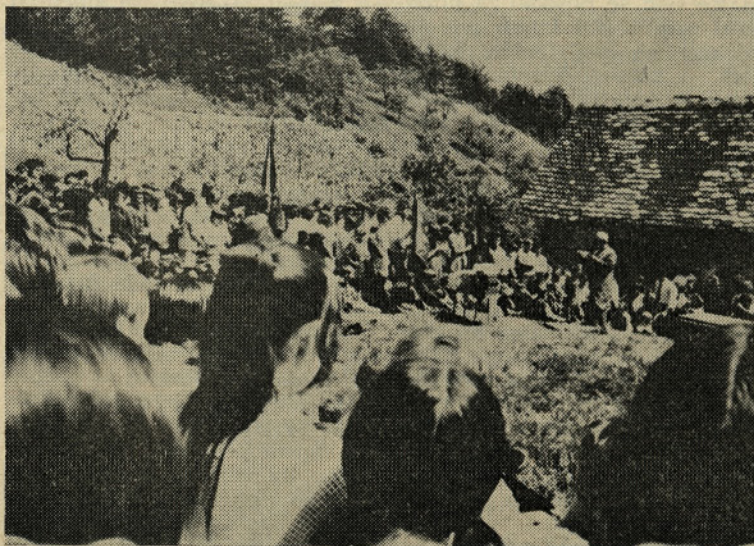
Ta pojav smo opazovali 30. aprila. Vy

OGLAS

Stepišnik Albin, kooperant iz Trnave, ugodno prodam konja po izbiri.

Prvi je star 3 leta, drugi pa 14 let. Ogled je možen vsak dan od jutra do večera.

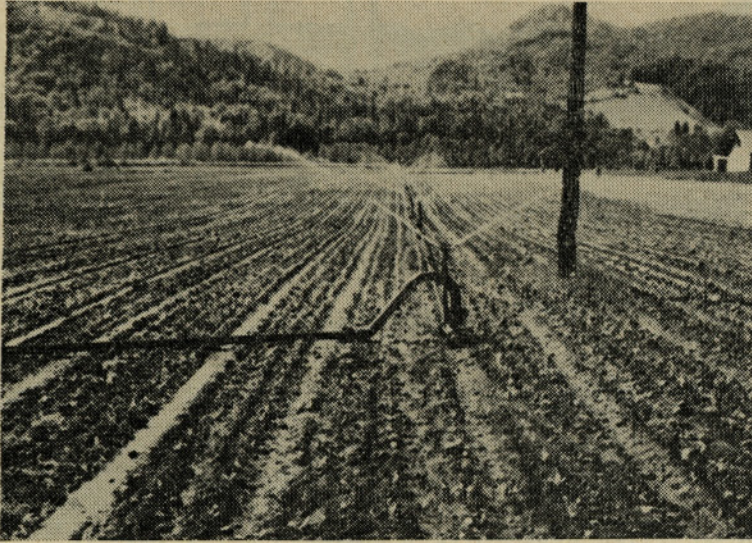
Statistika od začetka 1967. leta pove, da so imeli kmetje v zasebni lasti v Jugoslaviji 12.180 traktorjev: v BiH 421, Črni gori 12, Hrvatski 4.393, Makedoniji 340, Srbiji 5.328 z Vojvodino (3.242) in Kosmetom (128) vred, in v Sloveniji 1.686.

Solska mladina žalske občine se je zbrala z borci in s preži-velimi udeleženci 1. partijske konference, ki je bila 16. in 17. aprila 1938 prav tu, pri Šmiglovi zidanici nad Ojstriško vasjo v petek 23. V. dopoldne na veliko zborovanje. O razvoju dogodkov takrat in o poteku konference je govoril udeleženec le-te tovariš Stegnar Andrej.

V lepem sončnem vremenu je poteklo zborovanje lepo orga-nizirano in obenem ob recitacijah in pesmih mladih spontano. Za zaključek je kot naročeno preletelo zidanico 6 velikih vojaš-kih helikopterjev, ki so slovesnosti dali mogočen poudarek.

Vse graje vredno pa je družbeno gostinsko podjetje »Hme-ljar«, ki se je tudi to pot izkazalo kot skrajno neodgovorno in nezmožno pripraviti točenje brezalkoholnih pijač, ponuditi pri-riizek tisočem udeležencem.

V vročih dneh maja so morali v Vrtnarstvu že namakati

PO SVETU NAOKROG

Nova carinska vojna

Skupina ameriških gospodarstvenikov opozarja, da bi spremembi zakonov, ki bi uvedli omejitve uvoza raznega blaga — »od jekla, do jagod« — lahko privedel do nove carinske vojne v svetu. Sodiijo, da bi to porušilo dosežene trgovinske sporazume v okviru Kennedyjeve runde, ki predvideva odpravo ali zmanjšanje trgovinskih omejitev.

Menijo, da bi predlogi o uvoznih kvotah lahko močno prizadeli polovico celotnega uvoza ZDA, kar bi pomenilo konec 20-letne ekspanzije ameriške trgovine. Prav tako bi spremembi sklepov o uvoznih kvotah in drugih trgovinskih omejitvah ogrozilo ameriški izvoz, ki dosega 30 milijard dolarjev.

Japonska je tretja gospodarska sila v kapitalističnem svetu

Japonska je v preteklem letu med zahodnimi državami po svoji ekonomski moči zasedla tretje mesto, takoj za ZDA in ZR Nemčijo.

V letu 1967 se je povečal nacionalni bruto proizvod za 16,4 odstotka in je dosegel znesek 119 milijonov dolarjev.

V letu 1967 se je japonski uvoz povečal za 22 odstotkov (11,7 milijarde dolarjev), izvoz pa je bil višji za 7 odstotkov (10,4 milijarde).

Stroj za obdelavo smeti v humus

Prvi stroj na svetu, ki predukuje smeti in odpadke vseh vrst v humus, je prodalo podjetje »Lawden Manufacturing Company« iz Birminghama v Italijo. Potem ko je v začetku tega leta prodalo v ZDA za več kot 100.000 mark teh strojev, je podjetje dobilo več naročil iz Kanade in držav na Bližnjem vzhodu. Ta stroj sortira kovine, gumo, umetne snovi itd. iz smeti in jih pretvarja v humus. Humus, ki ima ime »sweetsoil«, je mogoče z različnimi kemičnimi dodatki uporabljati kot visoko kvalitetno gnojilo.

Na kaj moramo misliti, ko prevzamemo stroje

Če prevzamemo stroj v skladišču, zahtevajmo, da ga sestavimo in praktično preizkusijo. Tako bodo izključene kakršnekoli zamenjave, dobava morebiti že okvarjenih delov ali celo, da bi pri stroju kakšni deli manjkali. Tako tudi ne bo vzrokov za reklamacije, spore in druge nevednosti. Preglejmo tudi, ali je pri stroju ves od tovarne navedeni pribor! Hkrati s strojem naj nam prodajalec izroči navodila za uporabo in seznam delov, hkrati pa tudi jamstveni (garancijski) list, na podlagi katerega imamo pravico do brezplačnih popravil ali zamenjave posameznih strojnih delov med jamstveno dobo.

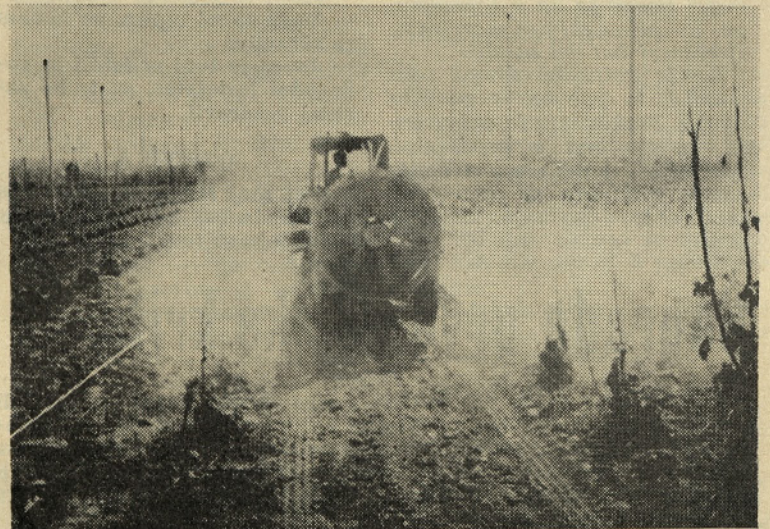
Če dobimo stroj po železnici, je priporočljivo, da k prevzemu na železniški postaji pokličemo prodajalčevega zastopnika in nato skupno s predstavniki železnice ugotovimo, ali je stroj prispel v redu, ali niso na njem spotoma nastale kake okvare, ali pa je kak del stroja oziroma pribora celo izginil ali bil ukraden ipd. Prodajalčev zastopnik naj stroj tudi praktično preizkusi in pokaže, kako z njim delamo. Če stroj ne deluje v redu, bo zastopnik tovarne ali prodajalca to najlaže ugotovil že ob tej priložnosti in potrebno ukrenil za popravilo ali zamenjavo okvarjenih delov.

Seveda moramo tudi pri dobavi po železnici od prodajalca dobiti navodilo za uporabo stroja, seznam delov in garancijski list.

Preboldski lovec z lepo trofejo

Dobrega sadjarja ne presojava po tem, da mu obrodi sadno drevje veliko sadja, ko je dobra letina, temveč po tem, koliko in kakšno sadje ima tedaj, ko ga je drugod v njegovem okolju zelo malo.

Prvo škropljenje

Delavci so s kmetijskih DE prihajali na Mirošan in hiteli otepati sneg

GOVORI SODELAVEC X

Večkrat prihaja v »mojo« kmetijsko preskrbo. Nikoli ni zadovoljen. V začetku maja je kritiziral našo strokovno službo, češ, da nam zimska škropiva za sadno drevje dobavlja sedaj, ko je drevje v polnem cvetju. Zadnjič pa je hrumel, ker ni ne pantakana in ne lindan olja za koloradarja. »Vse mi bo požrla ta koloradska mrčina. Saj je je z ličinkami vred več kot listja. Kaj mislite, da bomo prašili in škropili potem same štrclje? Čas je že, da se navadimo varovati in ne samo gasiti potem, ko nam vse hudič vzame.«

Pregovarjal sem ga, da temu stanju niso krivi naši ljudje, čeprav sem na tihem sumil, da tudi pri teh ni vse tako, kot bi moralo biti. »Veste,« sem dejal, »dobava se zaplete že pri dobavi koncentratov v tovarnah...«

»Ti bom že jaz dal koncentrate! Sosed je bil v Ljubljani, pa je prinesel vse kar rabi. Takšen si kot vsi ostali!«

Ko je kritiziral druge, sem potrpel, to pot mi je pa bilo dovolj. Traktoristu in eni stranki, ki sta bila v prodajalni, sem mignil proti vratom. Odšla sta. Pograbim »štil« za motiko in... sedaj lepo kupi, plača in gre.

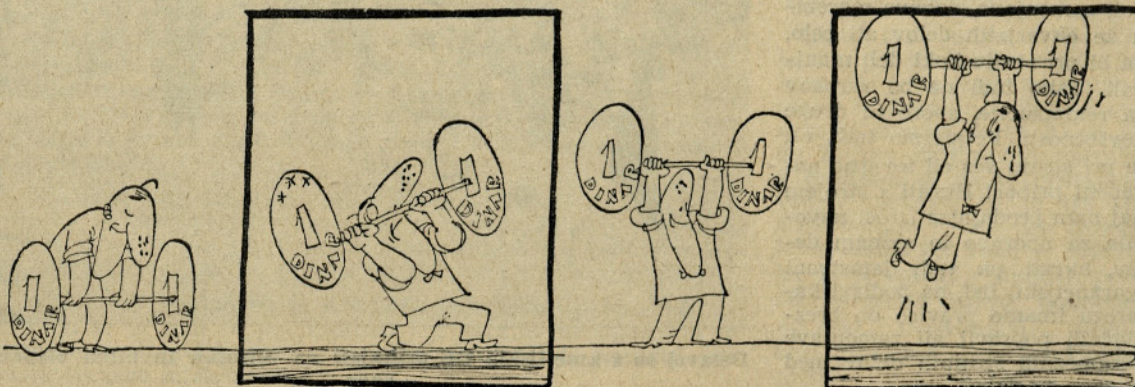
Nagrade prvomajske križanke

Uredništvo je to pot prejelo veliko število pravih in tudi nepravilnih rešitev. Med pravih rešitvami je tudi lanska prvomajska križanka, ki jo je, žal, z enoletno zamudo pomotoma poslala Ana Žohar. Je to dokaz, da naši hmeljarji zlagajo »Hmeljar« na kup in ga ob začetku raznih del prebirajo in iščejo strokovnih navodil? Če je vsaj delno tako, je prav.

Petčlanska komisija je izžrebala naslednje bralce:

- 50 din — Grčar Tatjana, Migojnice 13 a, Griže
  - 40 din — Beričič Franc, Vransko 59
  - 30 din — Verbič Ivan, Laško
  - 20 din — Cimperman Irena, Polzela 208
  - 10 din — Veber Romana, Kmetijstvo II. — Šempeter.
- Vsem izžrebancem čestita

uredništvo.

Za smek

Prvič na deželi

Markec je prvič na deželi in gleda kravo, kako prežvekuje. Pa vpraša: »Dedek, kje pa je ta krava dobila žvečilni gumi?«

Primerjava

Dva izletnika gresta na Okrešelj. Sonce žge neusmiljeno.

»Ne morem več naprej po taki vročini,« vzdihne eden.

»Ne bodi mevža, Stane, ampak se vzgleduj po toplomeru. Ta se dviga tudi pri najhujši vročini!«

»Danes nas je obiskal občinski rubežnik in se je obnašal kot otrok.«

»Kako to?«

»Hotel je imeti vse, kar je videl.«

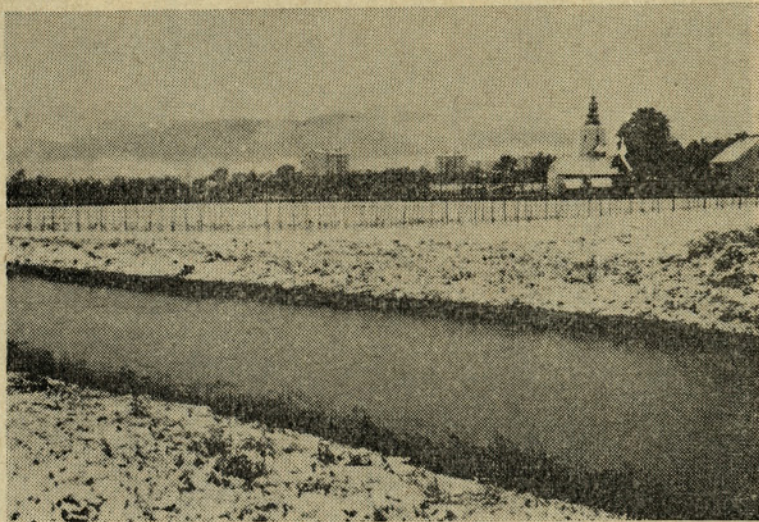
MED UPOKOJENCI

— Voda se mi zapira, pa nimam za zdravila!

— Janez je tvoj prijatelj in vodovodni inštalater, pa te bo za stonj pozdravil.

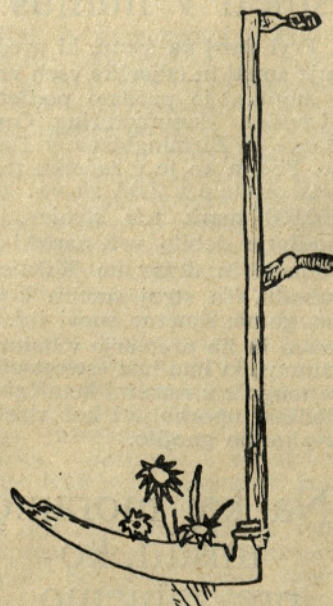
OTROŠKA

Glej, glej, Mihec, kako velik si že! Kmalu boš tak kot tvoj oče. Da, tega se tudi mama boji.

Polzela pod snegom 20. maja

UGANKE

Z r napajam ponoči na polju travo,
s k pa delam iz nje seno in otavo.

(Rosa — kosa)

ČESTITKA

Na višji agronomski šoli v Mariboru je v soboto, 24. 5., diplomiral na oddelku za živinorejvo VOŽIČ FRANC, vodja PE Vrbje v DE Govedoreja.

Dolgoletnemu delavcu v živinoreji iskreno čestitamo!

Sodelaveci

Ljudske napovedi

Kakršno je vreme kresnic, takšno bo tudi žanjic. Če rožnika sonce pripeka, vmes dežek pohleven rosi, ni treba se bati nam teka; obilo nam zemlja rodi.

IZREKI

Kakršna setev, takšna žetev. Hitro začeto je dvakrat prijetno.

Dvema pastirjema volk laže ovco ukrade kot enemu.

Kakor se koscem streže, tako jim kosa reže.

Junij nam sezono proži, sonce zleze v zenit, to se nam pozna na koži, osmojeni na kredit.

Junij — rožnik — sečnik

Ta mesec je imenovan po boginji Junoni, soprogi boga Jupitra, kralja bogov in državne boga. Rimljanom je Jupiter bog atmosferskih pojavov na nebu.

OGLAS

Ugodno prodam traktor Steyer 18 — DROBEŽ Avgust, Pondor, Tabor